

LAUREA
AMMATTIKORKEAKOULU

Uuden edellä

Osuuskunta opiskelijayrittäjyyden edistäjänä ammattikorkeakouluissa

---

Raunio, Heidi

2013 Otaniemi

Laurea-ammattikorkeakoulu
Otaniemi

Osuuskunta opiskelijayrittäjyyden edistäjänä ammattikorkeakou-
luissa

Heidi Raunio
Liiketalouden koulutusohjelma
Opinnäytetyö
Toukokuu, 2013

Heidi Raunio

Osuuskunta opiskelijayrittäjyyden edistäjänä

Vuosi	2013	Sivumäärä	35
-------	------	-----------	----

Suomen kehittyvä yhteiskunta tarvitsee lisää yrittäjiä ja yrittäjämäistä toimintaa luomaan kasvuyrityksiä ja lisäämään työpaikkoja. Sitä edistetään muun muassa tarjoamalla yrittäjyyskasvatusta kouluissa. Tämän opinnäytetyön tavoitteena on selvittää miten osuuskuntamuotoinen opiskelu ammattikorkeakouluissa edistää yrittäjyyttä, minkälaista osuustoimintaa Laurea Otaniemessä on ja miten sitä voisi kehittää.

Opinnäytetyön teoriaosuudessa käydään läpi aiheen keskeiset käsitteet eli opiskelijayrittäjyys, opiskelijayrittäjyyden edistäminen ja opiskelijaosuuskunta. Tietoa osuustoimintamuotoisesta opiskelusta on haettu Suomen eri ammattikorkeakouluissa toimivista opiskelijaosuuskunnista.

Opinnäytetyössä on käytetty kvalitatiivista tutkimusotetta. Teemahaastatteluiden avulla kerättiin tietoa opiskelijaosuuskunnista Laurea Otaniemessä. Haastatteluihin valittiin kaksi lehtoria, jotka ovat olleet tukemassa opiskelijaosuuskuntia sekä opiskelijayrittäjyyttä edistävän tiimin vetäjä. Lisäksi haastateltiin Laurea Otaniemen opiskelijoita, jotka perustivat osuuskunnan vuonna 2012.

Tuloksista selvisi, että opiskelu osuustoimintamuotoisesti opettaa yrittäjyyteen tarvittavia taitoja kuten tiimityöskentely- ja johtamistaitoja sekä markkinointi- ja myyntitaitoja. Opiskelija kasvattaa osuustoiminnan kautta verkostojaan sekä parantaa omia työelämän valmiuksia.

Opiskelijaosuustoiminta on tulosten pohjalta Laurea Otaniemessä vielä alkuvaiheessa ja se kehittyy pikkuhiljaa. Osuustoiminnan kehittämiseen tarvittaisiin lisää tietoa opiskelijaosuuskunnan mahdollisuuksista oppilaitoksissa sekä opettajien että opiskelijoiden keskuudessa. Kehittämiseen tarvittaisiin myös lisää esimerkkejä opiskelijaosuuskunnista ja aiheesta innostuneita opettajia ja opiskelijoita viemään asiaa eteenpäin.

Asiasanat: yrittäjyys, opiskelijayrittäjyys, osuuskunta, opiskelijaosuuskunta

Heidi Raunio

Cooperative as a way to promote student entrepreneurship

Year	2013	Pages	35
------	------	-------	----

The developing Finnish society needs more entrepreneurs and entrepreneurial activities to create new growth companies and to increase employment. One way to promote that is to offer entrepreneurship education in schools. The purpose of this thesis is to clarify how the cooperative-based studying promotes entrepreneurship in Universities of Applied Sciences, what kind of cooperative activities there are in Laurea Otaniemi and how they can be developed.

The theoretical part covers key concepts of this subject e.g. student entrepreneurship, promoting student entrepreneurship and student cooperative. More information about studying in student cooperatives is searched from student cooperatives in Finnish Universities of Applied Sciences.

This study was carried out by using a qualitative method. Information about student cooperatives in Laurea Otaniemi was collected by theme interviews. The interviewed persons were two senior lecturers from Laurea Otaniemi who have been supporting student cooperatives and one group leader of a student entrepreneurship promotion team. Two student members of a cooperative that was founded in 2012 were interviewed too.

According to the results students who study through the cooperative way learns entrepreneurial skills like team work skills, management, marketing and sales skills. Students increase their networks and improve their own working life skills by working in cooperatives.

The cooperative in Laurea Otaniemi is at an early state at this moment but it develops gradually. Knowledge about cooperatives' possibilities at school is needed among teachers and students to develop the student cooperative. The development process could also include more examples about student cooperatives and enthusiastic teachers and students to promote it.

Keywords: entrepreneurship, student entrepreneurship, cooperative, student cooperative

Sisällys

1	Johdanto	6
2	Opinnäytetyön tavoite ja tausta	7
3	Opinnäytetyön rakenne ja menetelmät	7
4	Opiskelijayrittäjyyden edistäminen Laureassa.....	9
4.1	Yrittäjyys	9
4.2	Yleistä Laurea-ammattikorkeakoulusta	9
4.3	Entre Akatemia	10
4.4	Laurea Entrepreneurship Society.....	10
4.5	Sense-liikeideakilpailu	11
4.6	Tuoteväylä-palvelu.....	11
4.7	Spinno Enterprise Center	11
4.8	Yrittäjyysopinnot Laurea Otaniemen toimipisteessä.....	12
4.9	Otaniemen Esihautomo Cspirit.....	12
5	Opiskelijaosuuskunnat Suomen ammattikorkeakouluissa	13
5.1	Yleistä osuuskunnista	13
5.2	Miksi yritysmuodoksi osuuskunta?	14
5.3	Tiimiakatemia	15
5.4	Hyvinvointipalveluiden edelläkävijät osuuskunta	16
5.5	BinesAkatemia Turun ammattikorkeakoulussa	17
5.6	HAMK Starttihautomo.....	18
5.7	Vaasan ammattikorkeakoulu	18
5.8	Osuustoiminta Laureassa.....	19
5.9	Yhteenveto osuuskuntamalleista	19
6	Opiskelijaosuustoiminta Laurea Otaniemessä.....	20
6.1	Haastateltavat	21
6.2	Laurea Otaniemen osuuskuntatoiminta	21
6.3	Opiskelijaosuuskunnan haasteet.....	22
6.4	Miksi perustaa osuuskunta?	23
6.5	Osuuskunnassa tarvittavat tiedot ja taidot.....	23
6.6	Laurean rooli opiskelijaosuustoiminnassa.....	24
6.7	Osuustoiminnan kehittäminen Laurea Otaniemessä	25
7	Pohdinnat ja johtopäätökset.....	25
	Kuvat.....	34
	Liitteet.....	35

1 Johdanto

Yhteiskunta kehittyy ja työelämässä sekä yritystoiminnassa osaamistaso kasvaa ja sen takia Suomessa tarvitaan yhä enemmän yrittäjämäistä toimintaa. Yrittäjämäisellä toiminnalla tarkoitetaan yksilön kykyä muuttaa ideoita toiminnaksi jokapäiväisessä elämässä esimerkiksi töissä ja koulussa. Siihen tarvitaan luovuutta, innovatiivisuutta, riskinottokykyä sekä suunnitelmallisuutta ja johtamistaitoja tavoitteiden saavuttamiseksi sekä kykyä kehittää omaa osaamistaan. Suomeen tarvitaan yrityksiä lisäksi yksilötasolla yrittäjämäistä asennetta, mikä auttaisi saamaan yrityksistä kilpailukykyisiä ja vahvoja. Näin voitaisiin saavuttaa taloudellinen hyvinvointi. (Opetusministeriö 2009.)

Suomeen tarvitaan lisää yritystoimintaa, sillä hyvinvointiyhteiskuntaa kehitetään ja ylläpidetään yritysten tarjoamien työpaikkojen sekä maksamien verojen avulla. Kaikenlainen yritystoiminta on tervetullutta myös, jotta pystytään parantamaan Suomen kilpailukykyä. Uusia yrittäjiä tarvitaan lisäksi esimerkiksi suurten ikäluokkien jäädessä eläkkeelle omista yrityksistään. Näille yrityksille tarvitaan jatkajia, jotta osaaminen saadaan siirrettyä nuoremmille sukupolville eikä työpaikkoja menetetä. (Suomeen tarvitaan yhteiskunnallista yritystoimintaa 2013; Kansikas 2007, 9; Opetusministeriö 2009.)

Suomalaisten yrittäjämystyönteisyys on kasvanut, mutta sitä pyritään kasvattamaan lisää. Opetusministeriön asettamien tavoitteiden mukaan vuoteen 2015 mennessä muun muassa uudistui opetussuunnitelmiin sisällytetään vahvemmin yrittäjyyskasvatusta ja koulujen omiin strategioihin otetaan mukaan yrittäjyys yhtenä osa-alueena. (Opetusministeriö 2009)

Opiskelijayrittäjyys on yksi Laurea-ammattikorkeakoulun painoaloista. Laureassa opiskelijayrittäjyyttä edistetään opettamalla yrittäjyyttä ja tukemalla opiskelijoiden omaa yritystoimintaa. Opiskelijayrittäjyyteen kuuluu yritystoiminnan lisäksi yrittäjämäinen työskentely työyhteisöissä, omien vahvuuksien löytäminen ja hyödyntäminen työelämässä sekä esimerkiksi yhteisöissä tapahtuva yrittäjämäinen toiminta. Laureassa pyritään tukemaan yksilön omaa yrittäjyyspotentiaalia löytämällä oikea muoto yrittäjyyden harjoittamiseen, tapahtui se sitten työyhteisössä tai omassa yrityksessä. (Opiskelijayrittäjyys 2012.)

Yksi yrittäjyyskasvatusmalleista on osuustoimintamuotoinen yrittäjyys. Monessa suomalaisessa ammattikorkeakoulussa osuuskuntia on käytetty oppimismuotona jo pitkään. Muun muassa Jyväskylän ammattikorkeakoulussa oppilaitososuustoimintaa on ollut jo yli 20 vuotta (Tiihmiakatemia Historia 2013). Yli 20 Suomen ammattikorkeakoulussa oli perustettuna oppilasosuuskuntia vuonna 2010. Tuolloin Suomessa toimi 27 ammattikorkeakoulua. (Troberg 2012.)

Yhdistyneet Kansakunnat (YK) julisti vuoden 2012 kansainväliseksi osuustoimintavuodeksi. Samalla käynnistyi osuustoiminnan vuosikymmen. Tällä toiminnalla tavoitellaan osuustoiminnan tunnettavuuden lisäämistä, ihmisten rohkaisemista toimimaan osuuskunnissa ja osuuskuntien yhteiskunnallisten edellytyksien kehittämistä. Erityisesti nuoret ovat osuustoimintavuoden kohderyhmänä. (Osuustoiminnan vuosi 2012 2012.)

2 Opinnäytetyön tavoite ja tausta

Tämän opinnäytetyön päätavoitteena oli selvittää miten osuuskunta edistää opiskelijayrittäjyyttä. Opinnäytetyössä otettiin selvää, minkälaista osuustoimintaa Laurea Otaniemessä jo on sekä miten sitä voisi kehittää. Mallia haettiin muista ammattikorkeakoulujen opiskelijaosuuskunnista. Tässä opinnäytetyössä keskitytään yritysmuodoista ainoastaan osuuskuntaan. Vertailla eri yritysmuotojen välillä ei tehdä vaan tässä opinnäytetyössä keskitytään siihen, miksi osuuskunta sopii yritysmuodoksi opiskelijayrityksiin.

Opinnäytetyössä pyrittiin löytämään vastauksia alla oleviin kysymyksiin:

- Minkälaisia opiskelijaosuuskuntia Suomen ammattikorkeakouluissa on olemassa?
- Miksi perustaa opiskelijaosuuskunta?
- Minkälaisia haasteita opiskelijaosuuskunnan perustamisessa voi olla?
- Minkälaista osaamista opiskelijaosuuskunnassa tarvitaan?
- Minkälaista tukea opiskelijat tarvitsevat osuuskunnan perustamiseen?
- Minkälaista osuustoimintaa Laurea Otaniemessä on?
- Miten osuustoimintaa Laurea Otaniemessä voisi kehittää?

Opinnäytetyön tekijä on ollut järjestämässä opiskelijoille yrittäjyyteen innostavia tapahtumia ja on ollut opiskelujen alusta asti kiinnostunut yrittäjyydestä ja sen edistämisestä oppilaitoksissa ja siksi aiheeksi tälle opinnäytetyölle valittiin opiskelijayrittäjyys. Tarkemmaksi aiheeksi rajattiin opiskelijaosuustoiminta, sillä se Suomen ammattikorkeakouluissa jo pitkään toiminnassa ollut opiskelumuoto, mutta on Laurea Otaniemessä melko uutta. Kuullessaan muiden ammattikorkeakoulujen opiskelijaosuuskunnista, opinnäytetyön tekijä halusi selvittää, minkälaista osuustoimintaa Laurea Otaniemessä on ja voisiko sitä kehittää. Aihe on ajankohtainen sillä vuosi 2012 oli YK:n julistama osuustoiminnan vuosi ja aloitti osuustoiminnan vuosikymmenen. Tavoitteena tällä osuustoiminnan vuosikymmenellä on lisätä tietoisuutta osuustoiminnasta ja kehittää osuustoimintaa oppilaitoksissa. (Osuustoiminnan vuosi 2012 2012.)

3 Opinnäytetyön rakenne ja menetelmät

Opinnäytetyö aloitettiin avaamalla keskeiset käsitteet eli kirjoittamalla tutkimuksen tietoperusta. Tietoa aiheesta haettiin dokumenttianalyysin avulla. Dokumenttianalyysi tarkoittaa

menetelmää, jossa tietoa tietystä aiheesta tai ilmiöstä haetaan jo olemassa olevista dokumenteista. Dokumentit tässä yhteydessä tarkoittavat kaikkea puhuttua, kirjoitettua ja kuvattua materiaalia tarkastelun kohteena olevasta ilmiöstä. (Moilanen, Ojasalo & Ritalahti 2009, 121.)

Opinnäytetyötä varten etsittiin tietoa esimerkiksi kirjoista, artikkeleista, ammattikorkeakoulujen internet-sivuista koskien opiskelijayrittäjyyttä ja osuuskuntia. Sen jälkeen kartoitettiin yleisesti osuustoimintaa Suomessa ja Suomen ammattikorkeakouluissa ja vertailtiin erilaisia olemassa olevia opiskelijaosuuskuntamalleja. Opiskelijayrittäjyyden edistämisestä voi lukea luvusta 4 ja opiskelijaosuuskunnista luvusta 5.

Opinnäytetyössä käytettiin kvalitatiivista eli laadullista tutkimusotetta. Tarkoituksena laadullisella tutkimuksella on saada syvempi käsitys jostakin tietystä ilmiöstä. Laadullisen tutkimuksen tarkoitus ei ole yleistää määrällisen tutkimuksen tapaan, vaan kuvata ja tulkita ilmiötä käyttäen sanoja ja lauseita. (Kananen 2012, 29.)

Laadullista menetelmää käytettiin koska haluttiin saada parempi ymmärrys mistä opiskelijaosuustoiminnassa on kyse ja minkälaisia kokemuksia opiskelijoilla on osuustoiminnasta sekä mitä mahdollisuuksia osuustoiminnalle löytyy Laurea Otaniemessä.

Jotta saataisiin mahdollisimman paljon tietoa ja mahdollisimman hyvä ymmärrys ilmiöstä, on paras suorittaa tiedonkeruu suullisella haastattelulla ja valita haastateltavat sen perusteella, ketä ilmiö eniten koskettaa. (Tuomi & Sarajärvi 2003, 74 - 75; Kananen 2012, 100) Tällä perusteella tutkimukseen valittiin yhdeksi aineistonkeruumenetelmäksi haastattelu.

Haastattelumalliksi valittiin puolistrukturoitua haastattelu eli teemahaastattelu. Puolistrukturoidussa haastattelussa kysymykset ovat laadittu etukäteen, mutta kysymysten järjestys on vapaa ja kaikkia kysymyksiä ei tarvitse kysyä. Haastattelussa voi myös kysyä haastattelun edessä mieleen tulevia kysymyksiä aiheeseen liittyen. (Moilanen, Ojasalo & Ritalahti 2009, 97.)

Puolistrukturoitu haastattelu valittiin, jotta avoimemman kysymysten asettelulla kysymykset saatiin sopiviksi sekä opiskelijoille että ohjaajille. Haastateltavien erilaiset taustat tuli huomioida kysymyksiä laadittaessa, eikä kaikkia kysymyksiä pystytty kysymään kaikilta.

Opinnäytetyötä varten haastateltiin kahta Otaniemessä toimivaa lehtoria, jotka sekä opettavat yrittäjyyden opintoja sosiaali- ja terveystieteiden opiskelijoille, että ovat olleet mukana opiskelijaosuustoiminnassa. Lisäksi haastateltiin yhtä yliopettajaa, joka on vetänyt Laurea Otaniemessä opiskelijayrittäjyydenedistämistiimiä. Näiden lisäksi haastateltiin opiskelijaosuuskunnan kahta perustajajäsentä. Haastattelujen tuloksia on luettavissa luvusta 6, Opiskelija-

osuustoiminta Laurea Otaniemessä. Luvussa 7 käydään läpi opinnäyteyden johtopäätöksiä ja ehdotuksia miten osuustoimintaa voisi Laurea Otaniemessä kehittää.

4 Opiskelijayrittäjyyden edistäminen Laureassa

Seuraavassa käydään läpi, miten Laureassa tällä hetkellä edistetään opiskelijayrittäjyyttä. Ensimmäisessä kappaleessa avataan yrittäjyyden termiä. Kappaleessa 4.2 kerrotaan yleisesti Laurea Ammattikorkeakoulusta ja lopuissa kappaleissa käydään läpi erilaisia opiskelijayrittäjyyden keinoja koko Laurean laajuisesti lukuun ottamatta kahta viimeistä kappaletta, jotka kertovat opiskelijayrittäjyyden edistämistyökaluista Laurea Otaniemen toimipisteessä.

4.1 Yrittäjyys

Suomen ammattikorkeakouluissa on kehitetty yrittäjyyden koulutusta ja tutkimusta jo 1980-luvulta alkaen. Yrittäjyyteen on kannustettu erilaisin keinoin, muun muassa yrityshautomoiden, liikeideakilpailujen, kurssien, tapahtumien ja tutkimusten avulla. (Kansikas 2007, 45.) Yrittäjyys ei tarkoita pelkästään yrityksen omistamista ja sen toiminnan pyörittämistä, vaan yrittäjämäisesti voi toimia myös työntekijänä jonkun muun omistaman yrityksen palveluksessa. Yrittäjämäinen toiminta tarkoittaa muun muassa luovaa ajattelukykyä, ideointia, kykyä viedä ideoita eteenpäin, johtamistaitoja, sosiaalisia taitoja sekä vastuun kantamista. (Kansikas 2007, 61-66; Opetusministeriö 2009.)

4.2 Yleistä Laurea-ammattikorkeakoulusta

Laurea toimii kuudella eri paikkakunnalla Uudellamaalla seitsemässä toimipisteessä. Opintoja ammattikorkeakoulututkintoon tarjotaan niin nuorille kuin aikuisillekin. Tarjolla on myös ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtavia koulutusohjelmia sekä avoimen ammattikorkeakoulun opintoja ja erikoistumisopintoja. Koulutusohjelmia on yhteensä 16, joista seitsemää on mahdollista opiskella suomen lisäksi myös englannin kielellä. (Tietoa Laureasta 2013.)

Laurean arvoja ovat yhteisöllisyys, sosiaalinen vastuullisuus sekä luovuus. Laurean strategiaan kuuluu muun muassa tulevaisuuden osaaminen ja palveluinnovaatioiden tuottaminen sekä opiskelija- ja kasvuyrittäjyyden edistäminen. Learning by Developing (LbD) eli kehittämispohjainen oppimismalli on Laurean yksi tärkeimmistä toimintamalleista. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä että ammattitaitoa opiskellaan todellisten työelämän kehittämishankkeiden ja tehtävien kautta. LbD-mallissa opettajat, opiskelijat ja työelämän asiantuntijat työskentelevät yhdessä tavoitteenaan uuden osaamistiedon tuottaminen. Jokainen laurealainen opiskelija

osallistuu opintojensa aikana yhteistyöprojekteihin yritysten, yhteisöjen tai muiden organisaatioiden kanssa. (Laurea Fakta 2012, 11, 17 - 18.)

Opiskelijayrittäjyys on yksi Laurea-ammattikorkeakoulun painoaloista eli strategisista osamaisalueista. Laureassa opiskelijayrittäjyyttä edistetään opettamalla yrittäjyyttä ja tukemalla opiskelijoiden omaa yritystoimintaa. Opiskelijayrittäjyyteen kuuluu myös yrittäjämäinen työskentely työyhteisöissä, omien vahvuuksien löytäminen ja hyödyntäminen työelämässä tai esimerkiksi yhteisöissä tapahtuva yrittäjämäinen toiminta. Laureassa pyritään tukemaan yksilön omaa yrittäjyyspotentiaalia löytämällä oikea muoto yrittäjyyden harjoittamiseen, tapahtui se sitten työyhteisössä tai omassa yrityksessä. (Opiskelijayrittäjyys 2012.)

4.3 Entre Akatemia

Entre Akatemia on Laurea-ammattikorkeakoulun ja Lahden Ammattikorkeakoulun yhteistyössä toteutettu hanke, joka tuo yhteen opiskelijoita ja opettajia sekä yrittäjiä eri aloilta keskustelemaan yrittäjyydestä. Hanke on Euroopan sosiaalirahaston rahoittama ja sen tarkoitus on inspiroida ja rohkaista opiskelijoita yrittäjyyteen sekä kehittää uutta yrittäjyyden eri osalueilla. Toiminta hankkeessa alkoi toukokuussa 2011 ja päättyy joulukuussa 2013. Entre akatemiaan osallistuvat kokoontuvat 3-4 kertaa kuukaudessa keskustelemaan yrittäjyyteen liittyvistä teemoista ja jakavat kokemuksiaan ja ajatuksiaan. Erityisesti Entre Akatemia tähtää edistämään yrittäjyyttä naisten keskuudessa sekä naisvaltaisilla aloilla, mutta myös miehet saavat osallistua toimintaan. (Entre Akatemia 2011.)

4.4 Laurea Entrepreneurship Society

Loppuvuonna 2010 ryhmä Laurean opiskelijoita ja alumneja päättivät perustaa Laurea Entrepreneurship Society ry:n (LaureaES) edistääkseen omalta osaltaan laurealaista yrittäjyyttä. Yhtenä heidän tavoitteenaan oli kehittää yrittäjyystiistai tapahtumaa, jota aikaisemmin järjestettiin Opetusministeriön tuella rekisteröimättömän opiskelijaryhmän Helsinki Metropolitan Entrepreneurship Academy:n (HMEA) voimin. Yrittäjyystiistai rantautui Laureaan vuonna 2008 kun opiskelijat toivat konseptin Cambridgestä ensin Leppävaaran toimipisteeseen ja myöhemmin Otaniemeen. LaureaES on myöhemmin pyrkinyt tuomaan tapahtumat laajemmin Laurean yksiköihin ja niitä on järjestetty tähän mennessä kaikissa toimipisteissä.

(Juvonen, Pullinen & Tähtinen, 2011, 22-23; LaureaES edistää laurealaista yrittäjyyttä 1/2011, 41; Laurea Entrepreneurship Society ry 2013.) Yrittäjyystiistai on tapahtuma, joka on suunnattu erityisesti opiskelijoille. Tapahtumassa yrittäjä kertoo yrittäjyydestä omien kokemusten kautta ja sen jälkeen on vapaa verkostoitumistilaisuus. Laurea ES järjestää myös aamiaistapahtumia sekä yrittäjyysleirejä Euroopassa liikeideoiden eteenpäinviemiseksi. (Laurea Entrepreneurship Society ry 2013.)

4.5 Sense-liikeideakilpailu

Sense on opiskelijoille tarkoitettu liikeideakilpailu, joka järjestetään kerran vuodessa. Kilpailu on FUAS-liittouman eli Laurea-ammattikorkeakoulun sekä Hämeen ja Lahden ammattikorkeakoulujen järjestämä. Sensen tarkoituksena on luoda uusia liikeideoita, kehittää uusia innovaatioita ja innostaa sekä tarjota työkaluja innovaatioiden luomiseen. Kilpailuun osallistuvat opiskelijat oppivat liikeidean kehittämistaitoja ja yrittäjämäistä liiketoimintasuunnittelua. Vuoden 2013 Sense-liikeideakilpailun voittivat Laurea Otaniemen liiketalouden kaksi opiskelijaa, ideanaan ravintoloille ja heidän asiakkailleen suunnattu älypuhelinsovellus juomien suunnitteluun, tilaamiseen ja maksamiseen. Kilpailun voittajat saivat TULI-tuoteväylärahoituksen, minkä avulla he voivat kehittää liiketoimintaansa lisää. (Sense-liikeideakilpailu 2013; Älypuhelinsovelluksella Sense-liikeideakilpailun voittoon 2013.)

4.6 Tuoteväylä-palvelu

Laurea-ammattikorkeakoulu on mukana Keksintösäätiön rahoittamassa Tuoteväylä-palvelussa. Sen tavoitteena on innostaa ammattikorkeakoulujen opiskelijoita ja henkilökuntaa keksimään uusia innovaatioita. Laurea-ammattikorkeakoulun opiskelijoilla on mahdollisuus hakea Tuoteväylä-rahoitusta, jonka tarkoituksena on rakentaa keksinnölle kaupallistamispolku sekä saada liiketoiminnan suunnittelulle ja käynnistämislle apua ja resursseja. Ensimmäinen kontakti kohti Tuoteväylä-palvelua on oman koulun innovaativastaava, joka Laurea-Ammattikorkeakoulussa on Liiketoiminnan johtaja Antti Vettenranta. Hän toimii alkuvaiheessa idean ja kaupallistamismahdollisuuksien arvioijana sekä neuvojana ja ohjaa prosessissa tarpeen tullen eteenpäin. Tuoteväylä-palvelu tunnettiin aikaisemmin Tekesin rahoittamana TULI-tutkimusohjelmana, jossa Laurea on ollut mukana vuodesta 2007.

Vuonna 2012 TULI-tutkimusohjelma siirtyi Tekesiltä Keksintösäätiölle ja samalla nimi muuttui Tuoteväylä-palveluksi. Toiminta on nimimuutoksesta ja rahoittajan vaihtamisesta huolimatta pysynyt pääosin samana. Vuonna 2009 Laurea oli kaikista ammattikorkeakouluista aktiivisin kaupallistaja ja vuonna 2010 perustetuista 23 yrityksestä runsas neljäsosa on ollut mukana TULI-ohjelmassa. (Tuoteväylä ammattikorkeakouluissa 2013; Keksintösäätiö tiivistää yhteistyötä ammattikorkeakoulujen kanssa 2012; Vettenranta, 2011.)

4.7 Spinno Enterprise Center

Spinno Enterprise Center (Spinno) on Otaniemessä sijaitseva yrityshautomo osaamis- tai teknologiapohjaisille kasvuhakuisille yrityksille. Spinnolla on pitkä historia, mutta Laureaan yrityshautomo liittyi vuonna 2009. Siitä asti Laurea on toiminut julkisella rahoituksella toimivan

Spinnon hallinnointiorganisaationa. Lisäksi vuonna 2011 Spinnoon liitettiin ennen Laureassa toiminut hyvinvointialan yrityshautomo. Yrityshautomo valikoi liikeideoista lupaavimmat ja tarjoaa erilaisia kehitysohjelmia tarpeista riippuen. Spinnon palvelut sisältävät muun muassa yritys- ja rahoitusneuvontaa, käytännönläheisiä koulutuksia sekä erilaisia verkottumistilaisuuksia. Laurean opiskelijoilla on myös mahdollisuus hakea Spinnon asiakkaiksi. (Elo, 2011; Spinno, 2013.)

4.8 Yrittäjyysopinnot Laurea Otaniemen toimipisteessä

Laurea Otaniemessä toimii sosiaali-, terveys- ja liikunta-alojen lisäksi Laurea Business Ventures (LBV) eli liiketalouden koulutusalan yksikkö. LBV on yrittäjyyteen erikoistunut yksikkö ja pyrkii edistämään uusien yritysten syntymistä sekä kehittämään ja kasvattamaan jo olemassa olevien yritysten liiketoimintaa niin Suomessa kuin kansainvälisestikin. Opinnot LBV:ssä suoritetaan projekteissa joko omaa liikeidea kehittäen tai kehittämisprojekteissa yhteistyössä eri alojen yritysten kanssa. Opinto-ohjelma pyrkii edistämään opiskelijoiden valmiutta yrittäjyyteen, yrittäjämäiseen, itsenäiseen ja oma-aloitteiseen toimintaan. (Laurea Business Ventures, 2013; Laurea Business Ventures 2009.) Laurea Otaniemen opiskelijoille tarjotaan erilaisia yrittäjyysopintoja osana opetussuunnitelmaa. Opintojaksoilla käydään läpi liiketoiminnan suunnitteluun liittyä asioita.

Lisäksi Otaniemessä on aloitettu uusi yrittäjyysopintojakso kaikille toimipisteen eri koulutusalojen opiskelijoille, jota kutsutaan nimellä BSpirit. BSpirit on kaikille uusille opiskelijoille pakollinen opintojakso, jonka tarkoituksena on kehittää yrittäjämäisen ajattelutavan ja toiminnan valmiuksia. Tämä uusi yrittäjyyden perusteisiin, sosiaaliseen vastuullisuuteen, yhteiskunnalliseen yrittäjyyteen, yhteistyöhön ja verkostoitumiseen tutustuttava opintojakso järjestettiin ensimmäisen kerran syksyllä 2012. Opintojaksolla opiskelijat jaetaan tarkoituksella monialaisiin ryhmiin, jotta Otaniemen toimipisteen opiskelijat saataisiin paremmin yhteen. Oppiminen tapahtuu yhteisten workshoppien ja vierailevien luennoitsijoiden avulla. BSpirittiin osallistuva opiskelija voi kehittää omia yrittäjyyteen liittyviä ominaisuuksia ja motivoituneille opiskelijoille pyritään tarjoamaan myös jatkokoulutusta. Yliopettaja Maria Ekström ja lehtori Ossi Salin kertovat artikkelissa toivovansa että opintojakso madaltaisi opiskelijoiden kynnystä yrittäjyyteen. Ekström ja Salin tuovat ilmi myös työelämään liittyvät muutokset ja kuinka nykyään työmarkkinoilla kaivataan uudenlaista ajattelutapaa ja yrittäjämäistä otetta. (Kojo 2013, 24.)

4.9 Otaniemen Esihautomo Cspirit

Laurea Otaniemen toimipisteessä toimiva Cspirit on esihautomo, johon opiskelija voi tulla hakemaan tukea liikeidealleen. Cspiritissä toimii eri alojen opettajia ohjaamassa opiskelijaa rakentamaan itselleen oppimispolun oman yritystoiminnan ideoimiseksi ja kehittämiseksi. Ohjaajat auttavat näkemään opiskelijan yritysideoan toteuttamismahdollisuudet sekä neuvovat opiskelujen ja yritystoiminnan yhdistämisessä. (Esihautomo Cspirit 2013.) Cspirit toiminta on vielä alussa ja sitä kehitetään parhaillaan (Ekström 2013).

5 Opiskelijaosuuskunnat Suomen ammattikorkeakouluissa

Vuonna 2010 Suomessa toimi yhteensä 27 ammattikorkeakoulua, joista yli 20 oli opiskelijaosuustoimintaa (Troberg 2012). Seuraavissa kappaleissa on kerrottu osuuskunnista yleisesti, sekä listattu eri ammattikorkeakoulujen opiskelijaosuuskuntia ja niiden toimintamalleja. Suurin osa näistä alle listatuista ammattikorkeakouluista on valikoitunut opinnäytetyöhön osuustoiminnan palvelu- ja yhteistyöjärjestö Pellervon keräämän esimerkkilistasta (Osuuskuntamallia käytännössä koulutuksessa soveltavia yhteisöjä 2013). Kappaleessa 5.9 on kerrottu lyhyesti muutamista ammattikorkeakouluista joissa on myös opiskelijaosuustoimintaa ja lopuksi on tehty yhteenveto opiskelijaosuuskuntien erilaisista malleista.

5.1 Yleistä osuuskunnista

Suomessa on väkilukuun suhteutettuna eniten osuuskuntia koko maailmassa. Ne ovatkin merkittäviä työllistäjiä ja verojen tuottajia. Artikkelissa, Osuuskunta on POP, mainitaan että perinteiset osuuskunnat Suomesta löytyvät etenkin maatalouden ja kaupan aloilta. (Oksanen, 2013.) Perinteisiä osuuskuntia ovatkin esimerkiksi osuusmeijerit- ja teurastamot, sekä osuuspankit- ja kaupat (Osuuskunnan perustajan opas 2010, 9). Suomessa osuuskunta on yli 100 vuotta vanha yritysmuoto ja Suomessa toimii noin 4000 osuustoiminnallista yritystä (Yhdessä yrittämään! 2010).

Osuuskunta on yhteisö, jonka omistavat siihen kuuluvat jäsenet. Jäsenmäärää tai osuuspääomaa ei ole ennalta määrätty. Osuuskunnan tarkoitus on harjoittaa taloudellista toimintaa jäsenten taloudellisen ja elinkeinon tukemiseksi. Säännöissä voidaan myös määrätä, että osuuskunta perustetaan pääosin aatteellisen tarkoituksen yhdessä toteuttamista varten. (Osuuskuntalaki 28.12.2001/1488, 1:1 §.) Vähimmäispääomaa ei siis osuuskuntaa perustettaessa tarvita vaan osuuspääoma muodostuu jäsenten ennalta määritetyistä jäsenmaksuista sekä muista säännöissä määrättyistä maksuista (Osuuskunnan perustamistoimet ja vastuut, 2004.). Osuuskunnan ensisijainen tavoite on jäsenien taloudellinen etu, eikä suuren voiton tekeminen sijoittajille jaettavaksi (Juutinen, Stenström & Vuori 2006, 11) Perusperiaate osuuskunnassa on, että jokaisella jäsenellä on käytössään yksi ääni. Osuuskunnan säännöissä voi kuitenkin määrätä toisin kuin perusperiaate olettaa. (Juutinen, Stenström & Vuori 2006,

12 - 13.) Osuuskunnan jäsenet eivät ole henkilökohtaisessa vastuussa osuuskunnan toiminnasta. Jäsen siis vastaa osuuskunnan velvoitteista ainoastaan sijoittamallaan osuusmaksun suuruisella summalla. (Osuuskuntalaki 28.12.2001/1488, 2:3 §.)

Osuuskunnan perustamiseen tarvitaan vähintään kolme henkilöä. Perustajajäseneksi kelpaa luonnollinen henkilö taikka yhteisö, säätiö tai muu oikeushenkilö. Perustajista tulee myös osuuskunnan jäseniä. (Osuuskuntalaki 28.12.2001/1488, 2:1 §.) Osuuskunnan perustamisesta on tehtävä kirjallinen sopimus eli perustamiskirja. Perustamiskirjan täytyy sisältää laissa määrätyn vähimmäissisällön eli muun muassa perustajien tahdonilmaus osuuskunnan perustamiseen, nimet allekirjoituksineen, osuuskunnan säännöt, jäsenille jaettavat osuudet sekä hallituksen jäsenet. (Osuuskuntalaki 28.12.2001/1488, 2:2 §.)

Osuuskunnan perustajien tulee perustamiskirjan lisäksi täyttää perusilmoitus kaupparekisterille ja maksaa ilmoituksen käsittelymaksu kuuden kuukauden kuluessa perustamiskirjan allekirjoituksesta. (Osuuskunnan perustajan opas 2010, 44.) Lain velvoittamien sopimusten lisäksi osuuskunnan perustamiseen tarvitaan sitoutuneita henkilöitä osuuskunnan eteenpäin viemiseksi ja toimiva liikeidea. Tarvitaan tavoitteet, joihin jokainen osuuskunnan jäsen sitoutuu sekä tarkat suunnitelmat, miten tavoitteisiin päästään. (Osuuskunnan perustajan opas 2010, 10.)

Yksi osuuskuntamuoto on työosuuskunta eli henkilöstöomisteinen osuuskunta, jossa työntekijä omistavat yrityksen. Tässä osuuskuntamuodossa jäsenet ovat työsuhteessa osuuskunnan kanssa eli tarjoavat osaamistaan ulkopuolisille asiakkaille osuuskunnan kautta. Osuuskunta voi keskittyä yhteen toimialaan tai olla monialainen ja omalla toiminimellä toimimisen sijaan, tukena ja apuna ovat muut osuuskunnan jäsenet. (Osuuskunnan perustajan opas. 2010. 9.)

Hallitus ja toimitusjohtaja muodostavat osuuskunnan johdon. Johdon tehtäviin ja vastuisiin kuuluu yhdessä laatia strateginen suunnitelma ja vastata sen toteutumisesta. Lisäksi johto vastaa kaikesta toiminnastaan omistajille. Johdon on myös oltava perillä jäsenten odotuksista ja toimia niiden odotusten mukaisesti. Hallituksen tehtävänä on valita osuuskunnalle kyvykäs toimitusjohtaja, joka vastaa budjettien, investointien ja toimintojen suunnittelusta. Toimitusjohtajan on myös huolehdittava suunnitelmien esittelystä hallitukselle, joka hyväksyy suunnitelmat ja seuraa niiden toteutumista. (Osuuskunnan perustajan opas 2010, 39 - 40.)

5.2 Miksi yritysmuodoksi osuuskunta?

Pekka Hytinkoski kertoo blogikirjoituksessaan Opiskelijaosuuskunnista, että opiskelijayritykset ovat useimmiten tiimirytyksiä. Yritysmuodoksi valitaan usein osuuskunta ja Hytinkoski arvelee sen johtuvan siitä, että osuustoiminta on jo lähtökohtaisesti yhdessä yrittämistä. Hytin-

kosken mielestä osuuskunta on suhteellisen helppo perustaa, sillä se ei vaadi suurta alkupääomaa ja jäsenet voivat muokata yrityksen sääntöjä joustavasti omien tarpeiden mukaan. (Hytinkoski 2012.)

Osuuskunta yritysmuotona on joustava, sillä osuuskunnassa mukana olevat jäsenet voivat itse päättää jäsenmäärän ja osuuspääoman suuruudesta. Verrattuna muihin yritysmuotoihin osuuskunnasta on myös helpompi erota. (Juutinen, Stenström & Vuori 2006, 12.) Osuuskuntaa pidetäänkin opiskelijayrittäjyyteen sopivana yritysmuotona ja oppimisympäristönä (Hytinkoski 2012).

Teoksessa ”Minäkö hyvinvointialan yrittäjäksi?” kerrotaan osuuskunnan hyväksi puoleksi sen yhteisöllisyys ja yhteistoiminnallisuus. Sen sanotaan sopivan hoiva-alalle ja uusia hoivaosuuskuntia onkin syntynyt. Haasteeksi mainitaan jäsenrekrytointi, sillä jäseniä tulee olla vähintään 3, usein yli 7 ja suurien henkilömäärien sitouttaminen yhteiseen yritykseen tuottaa välillä ongelmia. (Karvonen-Kälkäjä, Soback & Uusitalo, 2009, 36.)

Artikkelista Osuuskunta on POP käy ilmi, että Lappeenrannan teknillisen yliopiston professori Iiro Jussilan mielestä osuuskunta toimisi hyvin pienyrittäjien yhteistyön välineenä. Yhdessä yrittäjät voivat parhaassa tapauksessa lisätä volyymia ja vähentää kustannuksia. (Oksanen 2012.)

Mikäli osuuskunnan jäseniä on seitsemän tai enemmän, ei jäseniä lasketa yrittäjiksi, sillä osuus yhtiöstä on alle 15 %. Tämä tarkoittaa sitä, että jäsenet säilyttävät oikeutensa päivärahaan työttömyyspäivinä ja esimerkiksi opiskelijaa ei määritetä yrittäjäksi eikä näin ollen menetä oikeuksiaan opintotukeen. (Karvonen-Kälkäjä, Soback & Uusitalo, 2009, 36.)

Eliisa Troberg, Helsingin Yliopistosta on tutkinut osuuskuntaa yrittäjyyskasvatuksen välineenä Suomen ammattikorkeakouluissa ja on tutkimuksessaan haastatellut opiskelijaosuuskunnan jäseniä eri ammattikorkeakouluista. Tutkimuksesta selviää, että osuustoiminnallinen yrittäminen merkitsee yrittäjyyden oppimista käytännössä ja on hyvä tasapaino teoreettiselle opiskelulle. On todettu että opiskelija oppii enemmän osuuskunnassa työskennellessään käytännön kautta kuin pelkästään luento kuuntelemalla. Osuuskuntamuodon on huomattu arvoiltaan hyvin sopivaksi sosiaali- ja terveysalalla. Haasteiksi tutkimuksessa paljastui tiedon puute oppilaitoksissa sekä opiskelijoiden että opettajien keskuudessa. Yksi haaste on ollut myös motivoituneiden henkilöiden löytäminen osuuskunnan hallituksiin. (Troberg 2012.)

5.3 Tiimiakatemia

Jyväskylän ammattikorkeakoulun Tiimiakatemiaa on pidetty oppilaitososuuskuntien tienraivaajana. Tiimiakatemia on ollut toiminnassa vuodesta 1993 (Tiimiakatemia 2013). Vuonna 2007 Tiimiakatemian käyneistä opiskelijoista neljännes jatkoi yrittäjänä, kun yleisesti amk-tutkinnon suorittaneista muutama prosentti alkaa yrittäjäksi viiden vuoden sisällä valmistumisesta (Repo, 2007).

Tiimiakatemiassa yritystoiminnan kehittämisen koulutusohjelman opiskelijat perustavat opintojen alussa osuuskunnan, jonka kautta opinnot suoritetaan. Osuuskuntaa pyörittäen opiskelu tapahtuu käytännön kautta. Opiskelijat osallistuvat luentojen sijaan viikoittain yhteisiin treeneihin, joissa valmentaja on antamassa vinkkejä ja ohjausta opiskelijan sitä tarvittaessa. Näiden treenien sekä asiakasprojektien kautta kerätään ammattitaitoa niiltä alueilta, jotka opiskelija itse kokee tarpeelliseksi. (Tiimiakatemia 2013, Hakijan opas 2012, 20.)

Tiimiakatemian sivuilla ilmoitetaan että vuonna 2009 opiskelijoista 91 prosenttia työllistyi 6 kuukautta valmistumisestaan ja 37 prosenttia työllistyi yrittäjiksi 6 kuukautta valmistumisestaan ja 47 prosenttia toimi yrittäjänä 2 vuotta valmistumisensa jälkeen (Tiimiakatemia 2013).

5.4 Hyvinvointipalveluiden edelläkävijät osuuskunta

Hype eli Hyvinvointipalveluiden edelläkävijät osuuskunta on Lahden ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveystieteiden opiskelijoiden perustama yritys. Osuuskunta on perustettu helmikuussa 2011 OSKu-projektin tuloksena. OSKu oli Lahden ammattikorkeakoulun projekti, jonka tavoitteena oli yrittäjyyden oppiminen ja yrittäjämäisen toiminnan kehittäminen hyvinvointialalla. Konkreettinen tavoite projektissa oli osuuskunnan luominen Lahden ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveystieteiden osastolle. (OSKu projektin esittely 2010; Hyvinvoinnin edelläkävijät osuuskunta 2011.)

Hype tarjoaa erilaisia hyvinvointipalveluita niin yksityisen, kunnallisen kuin kolmannenkin sektorin yrityksille ja yhdistyksille. Palveluita tuottaessaan osuuskunnan jäsenten tavoitteena on kartuttaa omaa ammattitaitoaan erilaisten projektien ja työsuhteiden kautta sekä rahan ansaitseminen siinä sivussa. (Hyvinvoinnin edelläkävijät osuuskunta 2011.)

Hype:ssä oli mukana huhtikuussa 2011 yhteensä 10 opiskelijaa, joista kaikki ovat sosiaali- ja terveystieteiden opiskelijoita yhtä tradenomiopiskelijaa lukuun ottamatta, jonka vastuualueena on osuuskunnan kirjanpito ja laskutus. (Opiskelijaosuuskunta valmistaa yrittäjyyteen 2011.)

Hypen osuuskunnan toimitusjohtaja Santeri Savolainen mainitsi Etelä-Suomen sanomien haastattelussa että osuuskunta tarjoaa hyvinvointipalveluita laidasta laitaan ja kaikille ikäryhmille. Savolainen mainitsi palveluiksi muun muassa jumpat, kerhot, testit ja luennot. Lisäksi hän

sanoi että jos tarve jollekin palvelulle huomataan, se pyritään täyttämään. Ikähaarukaksi hän mainitsi nollasta aina 130 ikävuoteen asti. Savolaisen mielestä opiskelijaosuuskunta on riskitön tapa opiskella yrittäjyyttä ja kasvattaa verkostoja. Osuuskunnassa toimivilla opiskelijoilla on mahdollista suorittaa opintoja sekä ansaita rahaa työskennellessään osuuskunnan kautta erilaisissa projekteissa. (Opiskelijaosuuskunta valmistaa yrittäjyyteen 2011; Hyvinvoinnin edelläkävijät osuuskunta 2011.)

Hype osuuskunta on osallistunut tapahtumiin markkinoidakseen sitä potentiaalisille uusille jäsenille sekä suunnitelleet lähettävänsä esitteen uusille opiskelijoille hyväksymiskirjeen mukana (Hyvinvoinnin edelläkävijät osuuskunta 2011).

5.5 BinesAkademia Turun ammattikorkeakoulussa

Turun ammattikorkeakoulun liiketalouden ja tietojenkäsittelyn ensimmäisen vuoden opiskelijoilla on mahdollisuus hakea BisnesAkatemiaan suorittamaan loput opintonsa yrittäjinä opiskelijaosuuskunnissa. Nämä opiskelijaosuuskunnat ovat noin 15 - 20 hengen ryhmiä, jotka työstävät projekteja eri yrityksille. BisnesAkatemiassa opiskelevilla on siis yksi vuosi perusopintoja takana, joko liiketalouden tai tietojenkäsittelyn puolelta. Sen jälkeen opiskelu ei rajoitu pelkästään liiketalouteen tai tietojenkäsittelyyn vaan opiskelija voi itse päättää mitä osa-alueita kehittää valiten itseään kiinnostavia projekteja. Vuoden 2012 lopussa BisnesAkatemiassa toimi 3 perustettua osuuskuntaa ja muutamia osuuskuntia oli perusteilla. (BisnesAkademia 2012.)

Opiskelu osuuskunnassa tarkoittaa käytännössä erilaisten projektien kuten esimerkiksi asiakastytytyäisyyskyselyiden tekemistä, tapahtumien järjestämistä tai vaikka markkinointikampanjoiden suunnittelua ja toteutusta asiakkaille. Opiskelijat toimivat oikeina yrittäjinä ja ovat itse vastuussa asiakkaiden hankinnasta, tehdystä työstä ja tuloksesta. Koska projektit tehdään yrityksenä oikeille asiakkaille, voi opiskelija opintojen kartuttamisen lisäksi ansaita rahaa osuuskunnassa työskennellessään. Erilaisten projektien lisäksi ammattitaitoa kartutetaan Valmentajan treenien ja lukupiirien kautta. Valmentajana toimii Turun ammattikorkeakoulun opettaja, jonka tehtävä on toimia asiantuntijana ja sparraajana osuuskunnalle mutta ei johtaa osuuskuntaa. (BisnesAkademia 2012.)

Opiskelu BisnesAkatemiassa kasvattaa omaa verkostoa ja lisää tiimityöskentelytaitoja. Erään opiskelijaosuuskunnan jäsen kertoo BisnesAkatemian blogissa kuinka osuuskunnan alkuvaiheet voivat 13 toisilleen tuntemattoman henkilön kesken olla alkuun hieman haasteellista. Hän kertoi kirjoituksessaan että puolen vuoden osuustoiminnan jälkeen tiimityöskentelytaidot ovat kattuneet ja kuinka tärkeää yritykselle on, että jäsenet oppivat puhaltamaan yhteen hiileen. Tämän jäsenen mielestä alkuvaikeudet ovat olleet tärkeä oppimiskokemus ja tuonut lähemmäs oikeaa työelämää. (BisnesAkademia 2012.)

Varsinais-Suomen Yrittäjien artikkelissa eräs BisnesAkatemiassa toimivan opiskelijaosuuskunnan jäsen kertoo kuinka joka projektista oppii uutta ja kuinka käytännön läheinen työskentely osuuskunnassa luo paremmat edellytykset työelämään kuin pelkkä kirjoista lukeminen. (Ideoiva osuuskunta on hyvä oppimismuoto 2012.)

5.6 HAMK Starttiahautomo

Hämeen Ammattikorkeakoulussa toimii monialainen Starttiahautomo-osuuskunta. Starttiahautomo tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuden toimia yrittäjinä osuuskunnan kautta keräten samalla opintopisteitä. Opiskelija miltä tahansa alalta Hämeen ammattikorkeakoulussa voi hakea Starttiahautomo-osuuskunnan jäseneksi. Hakemuksen täytyy olla kirjallinen ja hallitus päättää hyväksytäänkö hakemus vai ei. Osuuskunnan jäsen maksaa liittyessään 50 euron suuruisen jäsenmaksun, joka palautetaan kun jäsen eroaa osuuskunnasta. Opiskelija voi toimia osuuskunnan jäsenenä vielä vuoden valmistumisensa jälkeen. (HAMK Starttiahautomo 2012.)

Starttiahautomon tarkoitus on antaa yrityksen perustamista harkitsevalle opiskelijalle hyvä harjoittelualusta omalle liikeidealleen tarjoten fyysiset puitteet ja asiantuntija apua. Jokaiselle opiskelijalle suunnitellaan henkilökohtainen oppimissuunnitelma eri koulutusalat huomiioon ottaen. Opintoja Starttiahautomo-osuuskunnassa voi suorittaa laajuudelta 3-45 opintopistettä. (HAMK Starttiahautomo 2012.)

5.7 Vaasan ammattikorkeakoulu

Artikkelissaan Tiimioppiminen Businessfactory - yrittäjyyden oppimisympäristössä Vaasan ammattikorkeakoulun lehtori Timo Malin toteaa että yhteiskunnan rakennemuutosten myötä muuttuvat työelämävaatimukset ja sitä myöten myös opetusmallit. Työntekijöitä vaaditaan jatkuvaa itsensä kehittämistä sekä jatkuvaa uuden tiedon omaksumista. (Malin 2012, 11.)

Työntekijöiden tulee osata teorian lisäksi kuinka sitä hyödynnetään käytännössä. Ammattikorkeakoulujen rooli on opiskelijoiden kehittäminen oman alansa asiantuntijoiksi jotka taitavat tiedon lisäksi myös käytännöntyön. (Yli-Yrjänäinen 2012, 25.)

Ammattikorkeakouluissa on jouduttu miettimään miten opetusmallit vastaavat työelämän vaatimuksiin ja perinteisen luokahuoneoppimismallin rinnalle on kehitelty uusia oppimisympäristöjä. Uusissa oppimisympäristöissä lähtökohtina ovat yhteistoiminnallinen oppiminen sekä tiimioppiminen. Vaasan ammattikorkeakoulussa yksi uusista oppimisympäristöistä on opiskelijaosuuskunta. (Malin 2012, 11.) Vaasan ammattikorkeakoulussa toimii Business Factory Idealab, jonka kautta opiskelija saa tukea liikeidealleen. Lisäksi Business Factoryn kautta

opiskelija voi kehittää omaa ammattitaitoaan ja edistää opintojaan tehden asiakasprojekteja osuuskunnassa. (Business Factory 2013b.)

5.8 Osuustoiminta Laureassa

Muutamassa Laurean toimipisteessä on ollut osuustoimintaa, mutta tällä hetkellä osuustoiminta ei enää jatku, joten mallia opiskelijaosuuskunnista Laurean sisältä ei tätä kehitystyötä varten saatu.

Osuustoiminta-lehden vuonna 2007 tekemän kyselyn mukaan Suomessa toimivista suomenkielisistä ammattikorkeakouluista 22:ssa oli siihen mennessä osuustoiminta jollain tavalla mukana opetuksessa. Lisäksi opiskelijaosuuskuntia oli jo toiminnassa 18 oppilaitoksessa. Samassa kyselyssä ilmeni, ettei Laurea-ammattikorkeakoulussa vielä ollut osuuskuntia, mutta niiden perustamista voitaisiin kuitenkin harkita. Kyselyssä selvitettiin myös kuinka asiaa voitaisiin parhaiten edistää. Saatiin selville että Laureassa kaivattiin lisätietoa osuustoiminnan mahdollisuuksista oppilaitoksissa. Lisäksi Laurean Leppävaaran toimipisteestä oli vastattu, ettei liiketalouden koulutuksessa harkita osuuskunnan perustamista resurssien puutteen vuoksi. Tikkurilan Laurean sosiaali- ja terveysalan hautomossa muut yritysmuodot olivat suositumpia ja lisää tietoa osuuskunnasta kaivattiin. (Repo, 2007c.)

5.9 Yhteenveto osuuskuntamalleista

Opiskelijaosuuskuntamalleja on erilaisia ja toisissa ammattikorkeakouluissa osuustoimintaa on ollut pidempään ja se on vakiintuneempaa kuin toisissa. Yhteistä on kuitenkin niiden tuottamat edut. Opinnot edistyvät asiakkaille tehtävien käytännönprojektien kautta ja oman alan töitä pystyy tekemään jo opintojen aikana tienaten rahaa. Osuuskunnassa toimimisesta opiskelija oppii yrittäjyyttä, tiimityöskentelytaitoja, teorian muuttamista käytäntöön ja miten yritys toimii sekä pääsee lähemmäs oikeaa työelämää.

Myös haasteet opiskelijayrityksissä on osittain ollut samanlaisia. Kun yrityksiä perustetaan toisilleen tuntemattomien ihmisten kanssa, ei voi etukäteen tietää miten henkilökemiat toimii ja kuinka roolit yrityksessä hahmottuvat. Se voi aiheuttaa ylitsepääsemättömiä hankaluuksia tai olla oppimiskokemus ja lähentää opiskelijaosuuskunnan jäseniä ja vahvistaa yritystä. Tärkeää opiskelijaosuuskunnilla on, että jäsenet jakavat saman motivaation ja tähtäävät yhteistä tavoitetta kohti.

Jyväskylän ammattikorkeakoulun Tiimiakatemia ja Turun ammattikorkeakoulun BisnesAkademia ovat toiminnaltaan samankaltaisia. Opiskelijat jakautuvat ryhmiin ja perustavat osuuskunnan ja opinnot suoritetaan asiakkaille tehtävien projektien kautta sekä osuuskunnan jäse-

nien yhteisissä treeneissä. Yksi eroista on se, että BisnesAkatemiaan haetaan vasta ensimmäisen vuoden perusopintojen jälkeen ja Tiimiakatemiassa osuuskunta perustetaan heti opintojen alkaessa.

Hämeen ammattikorkeakoulun starttihakemusta ja Kajaanin ammattikorkeakoulun Kajabilitystä löytyy samoja piirteitä. Kajaanin ammattikorkeakoulussa liiketalouden opiskelijoilla on mahdollista suorittaa opintoja ja kehittää ammattitaitoa ja yrittäjyyden osaamista toimimalla osuuskunta Kajabilityssä (Sinustako Tradenomi? 2013). Lisäksi Kajaanin ammattikorkeakoulun pelialan opiskelijoilla on mahdollisuus kerätä ammattitaitoa ja saada tukea omien pelien julkaisemiseen opiskelijoiden hallinnoiman osuuskunnan Kajak Games:in kautta (Kajak Games Osuuskunta 2013.).

Hämeen ammattikorkeakoulussa sekä Kajaanin ammattikorkeakoulussa opiskelijan ei itse tarvitse perustaa osuuskuntaa, vaan omaa liikeideaa voi kehittää sekä opintoja voi suorittaa jo olemassa olevan osuuskunnan kautta. Tämä malli pyrkii madaltamaan kynnystä yritystoimintaan tutustumiseen ja vaikei oman yrityksen perustaminen kiinnostaisi, pystyy silti kehittämään omaa ammattitaitoaan käytännön kautta valmiin osuuskunnan projektien kautta.

Lahden ammattikorkeakoulun opiskelijoiden osuuskunta on syntynyt projektin kautta, eli idea osuuskunnan perustamiseen ei ole lähtenyt opiskelijoilta itseltään vaan tuotu esille hankkeen kautta. Opiskelijoiden kirjoittamien blogi-kirjoitusten perusteella oppimiskokemus osuuskunnassa on ollut ajoittain haastava, mutta positiivinen.

Edellä mainittujen ammattikorkeakoulujen lisäksi myös Haaga-Helia ammattikorkeakoulussa (Haaga-Helia) on osuustoimintaa. Haaga-Heliassa toimittajiksi opiskeleville on tarjolla kaksi opiskelijayrittäjyyden kurssia. Ensimmäiselle kurssille toimittajan perusopintoja pitää olla kasassa yhden vuoden ajalta ja jatkokurssille voi hakea kun ensimmäinen kurssi on suoritettu. Osuuskuntayrittäjyyden kurssi antaa opiskelijalle valmiudet toimia yhteisyrityksessä. Yksi esimerkki tällä kurssilla syntyneestä osuuskunnasta on Toimittajaosuuskunta Tuuma. Tuuma osuuskunta on ollut toiminnassa vuodesta 2009 ja tarjoaa asiakkailleen journalistisia palveluita. (Osuuskuntayrittäjyys toimittajille 2012; Tuuma Toimittajaosuuskunta 2013.) Haaga-Helian mallissa opiskelijat hakeutuvat vapaaehtoisesti opiskelijaosuuskunnan kurssille, jossa perustetaan opintojakson osallistujien kesken oma osuuskunta. Aiemmin mainitun opintojakson aikana perustetun osuuskunnan kautta opiskelijat ovat työllistäneet itsensä oman alan töihin.

Tässä luvussa käydään läpi haastattelujen tuloksia. Ensimmäisessä kappaleessa kerrotaan taustaa haastateltavien valintaan ja sen jälkeen käydään läpi haastattelussa esiin tulleita asioita opiskelijaosuustoiminnasta ja opiskelijayrittäjyyden edistämisestä Laurea Otaniemessä.

6.1 Haastateltavat

Haastattelujen avulla selvitettiin, minkälaista opiskelijaosuustoimintaa Laurea Otaniemessä tällä hetkellä on ja miten sitä voitaisiin kehittää. Opiskelijoiden näkökulmasta haastatteluun osallistui opiskelijaosuuskunta Xtension jäsenet Heli Harsunen ja Emilia Härkölä. Ohjaajan näkökulmasta haastateltiin osuuskunnan perustamisessa mukana olleita lehtoreita Heikki Penttilää ja Kyllikki Kuparia. Heikki Penttilä opettaa sosiaali- ja terveystieteiden opiskelijoille yrityssopintoja ja hän on ollut auttamassa osuuskunta Xtension jäseniä alusta alkaen. Kyllikki Kupari opettaa hyvinvointiyrittäjyyttä sairaanhoidon ja terveydenhoidon opiskelijoille. Kupari on ollut myös mukana Koului-hankkeen Onnilo-projektissa, jonka tarkoituksena oli perustaa opiskelijaosuuskunta sekä on nyt mukana Life Spirit osuuskunnan kehittämisprojektissa. Lisäksi haastateltiin yli-opettaja Maria Ekströmiä joka toimii opiskelijayrittäjyys-tiimin vetäjänä Laurea Otaniemessä.

6.2 Laurea Otaniemen osuuskuntatoiminta

Haastatteluista selvisi, että Laurea Otaniemeen perustettiin ensimmäinen opiskelijaosuuskunta vuonna 2012. Ensimmäinen opiskelijavetoinen osuuskunta on fysioterapiaopiskelijoiden perustama Hyvinvointiosuuskunta Xtensio. Idea osuuskunnan perustamiseen lähti siitä, että muutama fysioterapian opiskelijaa osallistui Laurea ES:n järjestämään Yrittäjyystiistai-tapahtumaan, jossa fysioterapeutti Salla Koski kertoi yritystarinansa. Tapahtumassa oli myös leikkimielinen liikeidea-kilpailu, jossa tiimeittäin keksittiin jokin liikeidea ja jokainen sai äänestää mielestään parasta ideaa. Tapahtuma sai opiskelijat miettimään yrityksen perustamista ja alkoivat ottaa asiasta selvää. Yrityksen perustamista miettineet opiskelijat esittelivät ideansa kaikille oman vuosikurssinsa opiskelijoille ja saivat mukaansa suurimman osa vuosikurssilaisistaan. Kun osuuskunta perustettiin, jäi kaksi henkilöä pois ajanpuutteen vuoksi. Tällä hetkellä, vuoden toiminnassa olon jälkeen osuuskunnassa toimii edelleen 14 henkilöä. Osuuskunta tarjoaa hyvinvointi- terveydenedistämisen- sekä terapiapalveluja kuten liikunta- ja terveysneuvontaa, kuntokartoituksia, työhyvinvointipalveluja, kuntosalin- ja liikuntaohjausta sekä klassista hierontaa.

Haastateltavana ollut lehtori kertoi Laurea Otaniemen olleen mukana Koului-hankkeessa, jonka yhtenä projektina oli perustaa opiskelijaosuuskunta, jossa jäseninä toimisivat Laurea-ammattikorkeakoulun sekä Omnia-ammattioppilaitoksen opiskelijat. Osuuskuntaa kahden koulun välille ei Koului-hankkeen myötä perustettu, mutta mukana ollut lehtori sai paljon eväitä

ja ideoita uusien oppimisympäristöjen suunnittelua varten Laurea Otaniemeen. Laurea Otaniemeen ollaankin perustamassa kevään 2013 aikana osuuskuntaa nimeltä Life Spirit. Osuuskuntaa on perustamassa Hyvinvointiyrittäjyys-kurssille osallistuneet hoitotyön opiskelijat, jotka jatkokehittävät osuuskuntaa Palveluinnovaatioiden opintojaksolla. Tarkoitus on luoda osuuskunnasta pedagoginen oppimisympäristö, johon opiskelijat voivat tulla suorittamaan osaa opinnoistaan sekä kehittämään omaa ammattitaitoaan. Life Spirit tarjoaisi asiakkailleen hyvinvointi- ja asiantuntija palveluja sekä yrityksille, että yksityisille henkilöille. Alustavien suunnitelmien mukaan osuuskunnan hallituksessa valtaosa olisi opiskelijoita, mutta mahdollisesti pari paikkaa olisi myös ohjaaville opettajille. Laurean rooli Life Spiritissä olisi tukea ja auttaa osuuskuntaa, ei johtaa sitä.

6.3 Opiskelijaosuuskunnan haasteet

Haasteena opiskelijaosuuskuntien toiminnassa haastateltavien lehtoreiden mielestä on ollut opiskelijoiden tavoittaminen ja motivointi. Osalla sosiaali- ja terveystieteiden opiskelijoista on ollut yritystoimintaa ennen Laurean opintoja ja heidän asenteensa on useimmiten yrittäjyydenedistämistä kohtaan ollut positiivinen. Toiset opiskelijat näkevät uramahdollisuutensa valmiin yrityksen palveluksessa eivätkä välttämättä tiedä yritystoiminnan mahdollisuuksista omalla alalla. Opiskelijoiden asennetta yrittäjyyttä kohtaan pyritäänkin tällä hetkellä Otaniemen toimipisteessä parantamaan uudella B Spirit-opintojaksolla. B Spirit on myös mahdollisuus tavoittaa suuri määrä opiskelijoita, sillä kurssi on kaikille uusille Otaniemen toimipisteessä opiskeleville pakollinen. Haastateltavien opiskelijoiden mielestä paras tapa tavoittaa opiskelijat on henkilökohtainen kontakti, esimerkiksi oppitunnilla pidetty tietoisuus tavoittaa opiskelijat paremmin kuin sama tieto välitettynä isolle massalle sähköpostitse.

Xtensio osuuskunnan haasteiksi jäsenet mainitsevat toiminnan käynnistämiseen liittyviä asioita kuten oman markkinaraon löytymisen kilpailijoiden keskuudessa, roolien hahmottumisen jäsenten kesken ja sisäisen viestimisen. Xtensio osuuskunnan jäsenillä on keskenään hyvä ryhmähenki ja se on auttanut haasteista selviämisestä hyvin. Roolit ovat ajan myötä löytyneet jäsenten erilaisten osaamisalueiden ja selkeän johtamisen avulla. Yksi haasteista on viestiminen 14 henkilön kesken, kun yhteistä toimipistettä ei ole ja harjoittelujaksot sekä kesäloma vievät opiskelijoita kauemmas toisistaan. Aikaa yhteisille kokouksille, jonne kaikki jäsenet pääsisivät, on välillä hankala löytää, mutta sähköiset viestimet kuten sähköposti auttaa jakamaan tietoa tehokkaasti kaikille jäsenille.

Haastatteluista selvisi, että tietoa osuuskunnan ja yleisesti yrityksen perustamiseen liittyen olisi kaivattu enemmän. Kun opiskelijat olivat rekisteröimässä yritystään, ei rekisteröinti paperit menneet ensimmäisellä kerralla läpi, sillä valitessaan alaksi kaikki laillinen liiketoiminta, ensimmäinen nimivaihtoehto ei mennyt läpi. Kun toimialaa rajattiin, nimiehdotus meni

läpi ja yritys saatiin rekisteröityä. Jos joku olisi heti alussa osannut sanoa miksi toimiala kannattaa tarkentaa, olisi yritys saatu perustetuksi aikaisemmin. Toinen perustamisvaiheessa ollut haaste oli osuuskunnan julkisten sääntöjen kirjoittaminen. Niiden kirjoittamiseen käytettiin paljon aikaa, mutta samalla ei käyty läpi työntekijöiden yhteisiä sääntöjä, mistä olisi ollut apua monessa vaiheessa. Toiminnan alussa oli myös epävarmuutta osuuskunnan demokraattisuudesta ja pohdintaa siitä pitääkö kaikkiin asioihin kysyä kaikkien jäsenten mielipide. Kokemuksien myötä osuuskunnassa on opittu hyödyntämään hallituksen päätäntävaltaa ja vastuiden jakamista.

6.4 Miksi perustaa osuuskunta?

Haastatteluissa kysyttiin, miksi opiskelijan kannattaisi lähteä mukaan osuuskuntatoimintaan. Vastaukset mukailivat jo aiemmin opinnäyteydessä selvinneitä syitä. Yhteiskunta kaipaa uusia ideoita, innovaatioita ja yrittäjämäistä toimintaa. Osuuskunnassa opitaan yrittäjyyttä, tiimityöskentelytaitoja sekä yleisiä valmiuksia työelämään. Opiskelijan verkostot kasvavat osuuskunnan kautta.

Konkreettisesti opiskelijat saavat edistettyä opintojaan ja tienaa rahaa, mutta se ei haastateltavien mielestä pidä olla tärkein syy osuuskunnassa toimimiseen. Kaikkien osuuskunnan jäsenten täytyy sitoutua yrityksen yhteisiin tavoitteisiin samalla motivaatiolla ja on varauduttava panostamaan ajallisesti yrityksen eteenpäinviemiseksi. Haastateltavat suosittelevat osuuskuntaa opiskelijoilla, joilla on halu kehittyä ja halua kehittää omaa alansa. Osuuskuntaa suositellaan myös jos haluaa saada kokemuksia oman alansa töistä jo opiskeluaikanaan. Kaikilla opiskelijoilla ei ole mahdollisuutta päästä oman alan töihin opintojen aikana, mutta osuuskunta mahdollistaa pääsyn oikeaan työympäristöön hyödyntämään koulussa opittua käytännössä.

Yritysmuodoksi valittiin jäsenten sanojen mukaan osuuskunta, sillä se oli sopivin vaihtoehto. Osuuskunta valittiin osittain siitä syystä että sen koettiin olevan riskittömämpi vaihtoehto, eikä tarvittu suurta alkupääomaa, joten kynnys lähetä mukaan oli matalampi. Ohjaajien mielestä yksi syy osuuskunnan sopimiseen sosiaali- ja terveysalalle on osuuskunnan eettiset arvot eli yhteiskunnallinen vastuullisuus, muista ihmisistä välittäminen, avoimuus ja rehellisyys.

6.5 Osuuskunnassa tarvittavat tiedot ja taidot

Kysyttäessä minkälaisia taitoja osuustoiminnassa tarvitaan, saatiin paljon erilaisia vastauksia. Yhteistä yritystä perustettaessa tulisi olla tiimihenkinen, omatoiminen ja omata hieman markkinointihenkisyyttä. Haastateltavat sanoivat, että hyvään tiimiyritykseen tarvitaan erilaisia ihmisiä, joilla on erilaiset osaamisalueet. Kaikkien ei siis tarvitse osata kaikkea, mutta olisi

hyvä jos osuuskunnan perustajatiimistä löytyisi ainakin johtamis- ja kirjanpitoaitoja, asiakaspalvelu ja markkinointiosaamista, sosiaalisia taitoja sekä teoreettista tietoutta yrityksen perustamisesta. Edellä mainitut ovat kuitenkin taitoja, joita pystyy kehittämään, kunhan on haluttu toimia yrittäjänä ja uskoa itseensä ja omaan yritykseensä. Hyviksi ominaisuuksiksi mainittiin myös terve järki, hyvät hermot, päätöksentekotaidot sekä luova hulluus ja rohkeus viedä yritystä eteenpäin. Xtention osuuskunnan jäsenet ovat myös hyödyntäneet verkostojaan tarvittaessa, esimerkiksi omien kotisivujen tekemiseen.

Osuuskunnan jäsenet kertoivat haastattelussa että heidän keskuudestaan löytyi jo valmiiksi liiketoimintaosaamista esimerkiksi markkinointitaitoja ja kirjanpitoaitoja. Mikäli perustajilla ei olisi ollut kokemusta markkinoinnista tai kirjanpidosta, olisi liiketalouden opiskelijalle ollut käyttöä, mutta toistaiseksi fysioterapiaopiskelijat ovat pärjänneet hyvin ilman. Perusteilla olevalla Life Spirit osuuskunnalle on jo valmiiksi tehty markkinointisuunnitelma sosiaali- ja terveystalouden opiskelijoiden toimesta, mutta konkreettista apua varmasti tarvittaisiin liiketalouden opiskelijoilta. Life Spiritiin haetaan opiskelijoita kaikilta koulutusaloilta.

6.6 Laurean rooli opiskelijaosuustoiminnassa

Xtension jäsenet kertovat toimineensa melko itsenäisesti, mutta sanovat että ovat saaneet Laurealta juuri sen tuen, minkä ovat tarvinneet. Haastateltavien opiskelijoiden mielestä Laurealla on kannustanut yrittäjyyteen ja auttanut osuuskuntaa aina tarvittaessa. Osuuskunta on saanut käyttää Laurean Otaniemen tiloja ja verkostoja hyödykseen yritystoiminnassaan. Haastateltavien lehtorien mielestä ohjaavan opettajan tehtävä on toimia innovaattorina ja tukena yritystä perustaville opiskelijoille. Haastatellut osuuskunnan jäsenet ovat olleet tyytyväisiä Laurean tukeen, eikä heillä ollut ideoita miten Laurealla voisi tukea paremmin.

Haastateltavien mielestä Laurean rooli opiskelijaosuuskunnissa on nimenomaan yrittäjyyteen kannustaminen. Työkalut yrittäjyyden kannustamiseen ovat valmiina, tosin vielä kehityksen alla. Ensiksi koulun uusien opiskelijoiden asennetta yrittäjyyteen pyritään parantamaan uudella BSpirt-opintojaksolla, mikä pilotoitiin syksyllä 2012. Yrittäjyydestä kiinnostuneille opiskelijoille tarjotaan lisätukea Esihautomo Cspiritistä, johon voi tulla liikeidean kanssa keskustelemaan opintojen ja yrittäjyyden yhdistämisestä sekä saamaan tukea yrityksen perustamiseen. Otaniemen toimipisteessä pyritään siihen että opiskelija, jolla on liikeidea, ottaa yhteyttä yhteen paikkaan, jossa arvioitaisiin yhdessä opiskelijoiden tarvitsema apu ja ohjattaisiin eteenpäin liikeidean kehittämistä varten. Tulevaisuudessa ensimmäinen paikka johon ottaa yhteyttä voisi olla Esihautomo Cspirit,

Haastatteluissa tuotiin myös esille, kuinka tärkeää on opettajan innostus yrittäjyyttä kohtaan. Jotta opiskelijoita voidaan kannustaa yrittäjyyteen, tulee opettajien olla innostuneita ja se

onkin ollut Laurea Otaniemessä lisääntymään päin. Innostuksen lisäksi opettajilta tulee tietää opiskelijayrittäjyyden mahdollisuuksista, jotta tietoa voidaan jakaa opiskelijoille. Ilmenikin että osuuskunnasta yritysmuotona, ei tiedetä niin paljoa kuin esimerkiksi osakeyhtiöstä. Tietoa opiskelijaosuuskunnista on kuitenkin saatu viime vuosina enemmän esimerkiksi vierailuilla muissa Suomen ammattikorkeakouluissa, joissa osuustoiminta on jo tutumpaa.

6.7 Osuustoiminnan kehittäminen Laurea Otaniemessä

Kun kysyttiin miten osuustoimintaa Laurea Otaniemessä voitaisiin kehittää, vastaukset olivat melko yhdenmukaiset. Tarvittaisiin lisää tietoa sekä ohjaajille että opiskelijoille. Osa ohjaajista ovat jo tutustuneet opiskelijaosuuskuntien maailmaan, mutta olisi hyvä mitä useampi tietäisi osuuskuntien mahdollisuuksista oppilaitoksissa, jotta tietoa voidaan tarvittaessa jakaa edelleen opiskelijoille. Opiskelijoille taas tulisi olla selkeä tietopaketti siitä, mikä opiskelijaosuuskunta on, miksi siihen kannattaa lähteä mukaan ja mitä siitä konkreettisesti saa. Esimerkkiyritykset toimivat usein hyvinä tiedonlähteinä ja Xtension jäsenet ovatkin käyneet kerromassa toiminnastaan muille opiskelijoille oppituntien yhteydessä.

Laurea Otaniemessä opiskelijaosuustoiminta on vielä alussa ja kehittyy pikkuhiljaa, mutta mikäli halutaan nopeampaa kehitystä, siihen tarvittaisiin aiheesta innostuneita ihmisiä vie-mään asiaa eteenpäin. Haastatellun opiskelijan mielestä väkisin ei kannata osuuskuntia lähteä perustamaan, sillä ne harvoin toimivat varsinkaan jos lyödään yhteen ryhmä toisilleen tuntemattomia ihmisiä. Osuuskunta on yritys siinä missä muutkin, eikä yritystä yleensä lähdetä perustamaan tuntemattomien kanssa. Haastateltujen lehtorien mielestä uudenlaiset oppimisympäristöt, esimerkiksi opiskelijaosuuskunnat olisi kuitenkin tervetulleita Laurea Otaniemeen, sillä vaihtoehtoja perinteiselle luokkaopetukselle kaivataan.

Yrittäjyyden edistämisen kuvio tulisi olla sekä ohjaajille että opiskelijoille selkeä ja siihen tarvitaan monia eri kanavia. Ei riitä että opettajat yrittävät innostaa opiskelijoita, vaan tarvitaan toisia opiskelijoita ja esimerkiksi LaureaES:n tarjoamia tapahtumia luomaan innostavampaa ympäristöä yrittäjyyteen.

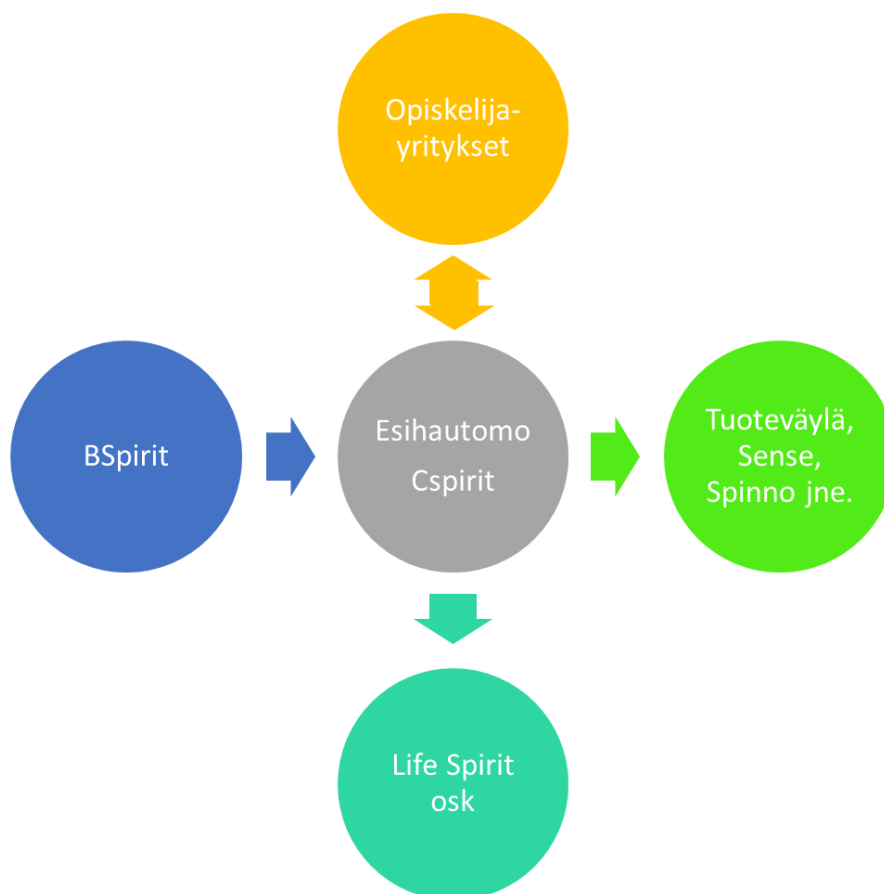
7 Pohdinnat ja johtopäätökset

Opinnäytetyön tavoite oli selvittää miten osuuskunta edistää opiskelijayrittäjyyttä. Kehittyvässä yhteiskunnassa työntekijöiltä vaaditaan enemmän yrittäjämäistä toimintaa esimerkiksi tiimityöskentelytaitoja, ideointikykyä ja jatkuvaa oman osaamisen kehittämistä. Haastatelluista kerättyjen kokemusten myötä ja muiden Suomen ammattikorkeakoulujen osuuskunnista kerätyn materiaalin perusteella voidaan todeta, että opiskelu osuuskunnassa kehittää juuri näitä edellä mainittuja taitoja. Osuuskunnassa työskentelevä pääsee lähemmäs oikeaa työ-

elämää ja oppii kehittämään omia yrittäjyyden ominaisuuksiaan ja oman alan ammattitaitoaan käytännössä erilaisten asiakasprojektien kautta.

Osuuskunta yhtiömuotona joustava ja taipuu monille eri aloille ja parhaillaan monialaisen osuuskunnan jäsenet tekevät erilaisella osaamisellaan yrityksestä entistä vahvemman ja kilpailukykyisemmän. Opiskelijaosuuskunnat lisäksi työllistävät opiskelijoita jo ennen valmistumista ja osuustoiminnan kautta muodostuvat verkostot lisäävät työllistymismahdollisuuksia joko yrittäjänä tai työntekijänä. Lisäksi oman alan töihin pääseminen jo opiskeluaikana motivoi perustamaan oman yrityksen ja yhdessä muiden opiskelijakollegoiden kanssa kynnys on matalampi kuin yksin yrittämiseen. Osuuskuntaan ei myöskään tarvita yhtä suurta alkupääomaa kuin esimerkiksi osakeyhtiöön, mikä helpottaa opiskelijan lähtemistä mukaan perustamaan osuuskuntaa. Haastatteluissa ei noussut esille miksi osuuskunta ei sopisi opiskelijayrityksen muodoksi ja siksi on vaikea vertailla osuuskuntaa muihin yritysmuotoihin. Käy kuitenkin selvillä, että osuuskunta sopii paremmin yritysmuodoksi opiskelijoille kun perustajajäseniä on vähintään 7, jotta opiskelija ei menettäisi opiskelijastatustaan ja oikeutta opintotukeen. Tämän asian suhteen osuuskunta on samalla viivalla muiden yritysmuotojen kanssa, jos perustajajäseniä on vähemmän kuin 7.

Opiskelijaosuuskuntatoiminta on Otaniemen Laureassa aivan alussa, mutta se kehittyy koko ajan pikkuhiljaa. Mitä osuustoiminnan kehittäminen Laurea Otaniemessä tällä hetkellä vaatii, on tieto. Osuuskunta ei ole kaikille yhtä tuttu yhtiömuoto kuin esimerkiksi osakeyhtiö, eivätkä ohjaajat ole kuulleet tarpeeksi osuuskunnan mahdollisuuksista oppilaitoksissa. Jos ohjaajat eivät tiedä osuuskunnista, ei sitä tietoa pystytä jakamaan myöskään opiskelijoille. Opiskelijat tarvitsisivat selkeän tietopaketin jaettuna suoraan oppitunnilla tai muussa tilaisuudessa, jossa opiskelijat ovat konkreettisesti läsnä, jotta tieto tavoittaa paremmin opiskelijat. Tietopaketin sisällön pitäisi kertoa opiskelijoille miten opiskelijaosuuskunta toimii, mitä osuustoiminnassa oppii ja miksi opiskelijan kannattaa lähteä mukaan osuustoimintaan. Selkeän tietopaketin avulla opettajat voivat helpommin jakaa tietoa eteenpäin opiskelijoille. Lisäksi tarvitaan aiheesta innostuneita henkilöitä viemään asiaa eteenpäin ja esimerkkejä jo toimivista opiskelijaosuuskunnista. Xtensio osuuskunta on ensimmäinen Laurea Otaniemeen perustettu osuuskunta ja ovat käyneet kertomassa opiskelijoille toiminnastaan edistääkseen omalta osaltaan kehitystä osuustoiminnassa. Opiskelijan on helpompi samaistua opiskelijaan ja yrittäjyydestä innostumiseen tarvitaankin opettajien lisäksi myös toisia aiheesta kiinnostuneita opiskelijoita.

Kuva 1: Laurea Otaniemen työkalut opiskelijayrittäjyyden edistämiseen

Tällä hetkellä opiskelijayrittäjyyden edistämistyökalut tuntuvat olevan olemassa ja opiskelijan on helppo hakea tukea yritysidealleen. Yllä löytyvään kuvaan on havainnollistettu Otaniemen Laurean yrittäjyydenedistämiskeinot ja muut opiskelijayrittäjyyden edistämistyökalut. Uusille opiskelijoille on pilotoitu syksyllä 2012 uusi opintojakso B-spirit, jonka tarkoituksena on parantaa opiskelijoiden asennetta yrittäjyyteen. Opintojakso lisäksi yhdistää Laurea Otaniemen opiskelijoita, sillä eri koulutusaloilta tulevat opiskelijat sekoitetaan monialaisiksi ryhmiksi. Opiskelija, jolla on valmis liikeidea, voi ottaa yhteyttä Cspirit esihautomoon, josta saa apua liikeidean kehittämiseen ja opintojen ja yritystoiminnan yhdistämiseen. Cspirit ohjaa tarvittaessa yritysideal eteenpäin jatkokehitystä varten. Joka vuosi järjestetään Sense-liikeidea kilpailu, jossa liikeideaa kehitetään edelleen. Laurealaisilla on mahdollista hakeutua yrityshautomo Spinnon palveluihin, tai ennen kaupallistamista keksinnölle voi hakea Tuoteväylä-rahoitusta. Bspirit on yksi tapa synnyttää liikeideoita, mutta Laurea Otaniemeen tarvitaan lisää tapahtumia, jossa opiskelijoita innostetaan yrittäjyyteen ja sekä inspiroivia tilaisuuksia uusien ideoiden luomiseen. Näitä tapahtumia ja tilaisuuksia voisi tarjota Laurea Entrepreneurship Society, jonka kanssa Laurea Otaniemen olisi hyvä tehdä enemmän yhteistyötä. Tähän kuvioon ei ole erikseen laitettu yrittäjyyden opintojaksoja, jotka kuuluvat osana ope-

tussuunnitelmaa, mutta ne ovat tärkeä osa kokonaisuutta, jossa käydään läpi esimerkiksi kuinka toimia yrittäjänä.

Opiskelijaosuuskunta toimintaan liittyessä opiskelijalta ei vaadita erikoistaitoja. Kun on kiinnostunut yrittäjyydestä ja halu kehittyä, on avaimet valmiina. Tiimihenkisyys on etu, mutta tiimityöskentelytaitoja pystyy myös kehittämään. Myynti- ja markkinointitaidot kehittyvät ajan myötä, esimerkiksi kun hankkii asiakkaita osuuskunnalle. Osuuskuntatoiminta vaatii kuitenkin omatoimisuutta sekä ajallista panostusta ja siihen on hyvä varautua. Osuuskunta on tasa-arvoinen ja toimivassa osuuskunnassa kaikilla jäsenillä on yhtäläiset motivaatiot ja yhteiset tavoitteet.

Laurean rooli opiskelijaosuuskuntatoiminnassa on toimia innostajina ja tukena. Kun pyritään siihen, että osuuskunnat olisivat opiskelijavetoisia, ei lisäresursseja Laurealta tarvittaisi. Opiskelijaosuuskunnat tarvitsevat kuitenkin paljon tukea etenkin alkuaikoinaan. Laurean verkostoista olisi hyötyä alussa oleville yrityksille ja opiskelijalla tulisi olla yksi paikka Laureassa, johon ottaa yhteyttä apua tarvittaessa. Tämä paikka voisi olla Cspirit esihautomo, jossa asiantuntevat ohjaajat auttaisivat opiskelijayrityksiä tarpeen niin vaatiessa. Konkreettisesti Laurea Otaniemi voi tarjota opiskelijayrityksille tiloja, niin kuin tähänkin asti on tehnyt.

Life Spirit osuuskunnan hallitukseen haetaan opiskelijoita kaikilta koulutusaloilta Laurea Otaniemestä. Haastatteluissakin ilmeni että monialaisia osuuskuntia kaivattaisiin. Osuuskuntamalli, jossa kaikki koulutusalat olisivat edustettuina, voisi olla juuri Life Spiritin kaltainen hyvinvointialan osuuskunta. Palvelut, joita osuuskunta tarjoaa, toteuttaisi sosiaali- ja terveysalan opiskelijat ja liiketaloudellisen puolen, esimerkiksi markkinoinnin, myynnin ja taloushallinnon voisi osuuskunnassa hoitaa liiketalouden opiskelijat. Lisäksi liiketalouden opiskelijat voisivat pitää koulutuksia eri liiketalouden aiheista osuuskunnan jäsenille. Esimerkiksi opiskelijoille, jotka suorittavat palveluita asiakkaille, voisi opettaa myynnin ja markkinoinnin perustaitoja, sillä he toimivat asiakasrajapinnassa. Liiketalouden sekä sosiaali- ja terveysalan opiskelijat voisivat tässä osuuskuntamallissa kehittää yhdessä uusia palveluja. Osuuskunta, jossa liiketalouden opiskelijat tarjoaisi palveluina omaa ammattitaitoaan, esimerkiksi markkinointia ja myyntiä, on vaikea yhdistää Life Spiritin kaltaiseen osuuskuntaan ja siihen tulisi perustaa oma osuuskunta.

Bisnesakatemian ja Tiimiakatemian toiminta kuulostaa hyvin samanlaiselta kuin toiminta Laurea Otaniemen koulutusohjelmassa Laurea Business Venturesissa. Opiskelijat tekevät projekteja oikeille yrityksille. LBV on siis jo valmiiksi hyvät puitteet opiskelijaosuuskunnille. Aloittaville opiskelijoille voitaisiin opintojen alussa kertoa osuuskunnan perustamisen mahdollisuuksista ja ohjaajien tuella opiskelijat perustaisivat yrityksen ja edistäisivät opintojaan nykyiseen tapaan, mutta oman yrityksensä kautta ja ansaitsisivat projekteista rahaa. Alkuun tarvittaisiin

ehkä enemmän ponnisteluja Laurealta ensimmäisen osuuskunnan perustamiseen, mutta sen jälkeen osuuskunta voisi toimia edelläkävijänä ja esimerkkinä seuraaville opiskelijoille.

Yksi tapa millä osuuskunnan kehitysprojektin voisi saada opiskelijoiden avulla liikkeelle Laurea Otaniemessä, olisi luoda projekti LBV:n opiskelijoille. Projekti voisi olla osuuskunnan perustamisprojekti, osuustoiminnan kehittämisprojekti tai projekti, jossa opiskelijat keräävät tiiviin tietopaketin opiskelijoille ja esittelevät sen eteenpäin opiskelijoille apunaan esimerkki osuuskunta Xtensio.

Yleisesti innostus yrittäjyyttä kohtaan Laurea Otaniemessä on kasvanut ja siihen pyritään panostamaan lisää. Siitä kertovat kehityksen alla olevat uudet yrittäjyydenedistämistyökalut BSpirt-opintojakso ja Cspirit esihautomo. BSpirt-opintojakso on järjestetty vain kerran, mutta sitä on tarkoitus kehittää ja jatkaa syksyllä 2013. Cspirit esihautomo on myös vasta aloittanut toimintansa ja sitä pyritään kehittämään opiskelijoille mahdollisimman hyödylliseksi. Opiskelijaosuuskunnan kehittämiseen tarvittaisiin tarkat suunnitelmat ja tavoitteet, sekä lisää aiheesta innostuneita opiskelijoita ja ohjaajia.

Lähteet

Kirjalliset lähteet

Elo J. 2011. Spinno yhdistää teknologiaa ja hyvinvointia. Kehittäjä 1/2011, 34.

Juutinen H., Stenström Å. & Vuori R. 2006. Tehokas omistajahallinto, Osuuskunnan hallinto-henkilön käsikirja. 2. painos. Helsinki: Pellervo.

Juvonen T., Pullinen J. & Tähtinen T. 2011. Opiskelijat tapahtuman toteuttajina. Kehittäjä 2/2011, 22 - 23.

Kananen J. 2012. Kehittämistutkimus opinnäytetyönä. Kehittämistutkimuksen kirjoittamisen käytännön opas. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Kansikas J. 2007. Kasva yrittäjyyteen. Jyväskylä: Gummerus Kustannus.

Kojo A. 2013. Opiskelijoita kannustetaan yrittäjyyteen opintojen avulla. Kehittäjä 1/2013, 24.

Laurea Fakta 2012-2013 - opas opiskeluun Laureassa. 2012.

LaureaES edistää laurealaista yrittäjyyttä. 2011. Kehittäjä 1/2011, 41.

Malin T. 2012. Tiimioppiminen BusinessFactory - Yrittäjyyden oppimisympäristössä. Teoksessa Niemelä M. (toim.) Puheenvuoroja yrittäjyyden opetuksesta ja sosiaalisesta mediasta. Vaasa: Vaasan ammattikorkeakoulu.

Moilanen T., Ojasalo K. & Ritalahti J. 2009. Kehittämistyön menetelmät - Uudenlaista osaamista liiketoimintaan. Helsinki: WSOYpro.

Karvonen-Kälkäjä A., Soback D. & Uusitalo S. 2009. Minäkö hyvinvointialan yrittäjäksi? 3. painos. Kokkola: Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu.

Oksanen E. 2012. Osuuskunta on POP. Helsingin Sanomat 28.10.2012, E2.

Osuuskunnan perustajan opas. 2010. Lehto J. & Holopainen T. (toim.) 3. painos. Helsinki: Pellervo.

Vettenranta A. 2011. TULI-ohjelma edistää yrittäjyyttä. Kehittäjä 1/2011, 27.

Yli-yrjänäinen H. 2012. Projektioppiminen - Case Yritysklinikka. Teoksessa Niemelä M. (toim.) Puheenvuoroja yrittäjyyden opetuksesta ja sosiaalisesta mediasta. Vaasa: Vaasan ammattikorkeakoulu.

Suulliset lähteet

Ekström M. 2013. Yliopettajan haastattelu. Helsinki 30.4.2013.

Harsunen H. 2013. Opiskelijaosaukunnan puheenjohtajan haastattelu. Espoo 17.4.2013

Härkälä E. 2013. Opiskelijaosaukunnan jäsenen haastattelu. Espoo 26.4.2013.

Kupari K. 2013. Lehtorin haastattelu. Espoo 22.4.2013.

Penttilä H. 2013. Lehtorin haastattelu. Espoo 4.3.2012.

Sähköiset lähteet

BisnesAkademia. 2012. Viitattu 6.10.2012. <http://www.bisnesakademia.fi/index.php/fi/>

Business Factory. 2013a. Viitattu 15.5.2013. <http://www.puv.fi/fi/com/businessfactory/>

Business Factory. 2013b. Viitattu 15.5.2013. <http://www.businessfactory.fi/>

Entre Akademia. 2011. Viitattu 30.4.2013.
<http://www.lamk.fi/entrekatemia/Sivut/default.aspx>

Entre Akademia-esite. 2011. Viitattu 30.4.2013.
https://live.laurea.fi/SiteCollectionDocuments/Tapahtumat%20ja%20tiedotteet/EntreAkademia_esite.pdf

Esihautomo Cspirit. 2013. Viitattu 1.5.2013.
https://live.laurea.fi/fi/palvelut/kampuspalvelut/otaniemi/esihautomo_cspirit/Sivut/default.aspx

Hakijan opas 2012 - Jyväskylän ammattikorkeakoulu. 2012. Viitattu 23.4.2013
http://www.jamk.fi/download/34047_JAMK_nuorten_hakijanopas_2012_www.pdf

HAMK Starttihakemisto. 2013. Viitattu 5.2.2013.
http://portal.hamk.fi/portal/page/portal/HAMK/Yleisopalvelut/starttihakemisto/starttihakemisto_osuuskunta

Hytinkoski P. 2012. Opiskelijaosuuskunnista. Viitattu 1.5.2013 <https://blogs.helsinki.fi/hy-ruralia/2012/04/27/opiskelijaosuuskunnista/>

Hyvinvointiosuuskunta Xtensio. 2013. Viitattu 1.5.2013. <http://www.xtensio.fi/>

Hyvinvointipalveluiden edelläkävijät osuuskunta. 2011. Viitattu 6.2.2013.
<http://hypeosk.blogspot.fi/>

Ideoiva osuuskunta on hyvä oppimismuoto. 2012. Viitattu 5.5.2013. <http://www.y-lehti.fi/arkisto/artikkeli/4366/Ideoiva+osuuskunta+on+hyv%C3%A4+oppimismuoto>

Kajak Games Osuuskunta. 2013 Viitattu 5.5.2013. <http://www.kajak3d.com/fi/kajak-games>

Keksintösäätiö tiivistää yhteistyötä ammattikorkeakoulujen kanssa. 2012. Viitattu 6.5.2013.
<https://www.sttinfo.fi/release?0&releaseld=54209>

Laurea Business Ventures. 2009. Viitattu 5.2.2013. <http://lbv.laurea.fi/>

Laurea Business Ventures. 2013. Viitattu 12.3.2013.
http://www.laurea.fi/fi/otaniemi/opiskelu/nuorten_koulutusohjelmat/liiketalous_lbv/Sivut/default.aspx

Laurea Entrepreneurship Society ry. 2013 Viitattu 30.4.2013 <http://www.laureaes.fi>

Life Spirit. 2013. Viitattu 1.5.2013. <http://lifespirt.netai.net/index.html>

Nyqvist H. 2012. Entre Akademia. Viitattu 5.2.2013.
https://live.laurea.fi/fi/ajankohtaista/tiedotteet/Sivut/Otis_Enter-Akatemia_20120918.aspx

Opetusministeriö. 2009. Yrittäjyyskasvatuksen suuntaviivat. Opetusministeriön julkaisuja 2009:7. Viitattu 1.5.2013.
<http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2009/liitteet/opm07.pdf>

Opiskelijaosuuskunta valmistaa yrittäjyyteen. 2011. Etelä-Suomen sanomat. Viitattu 6.2.2013
<http://www.ess.fi/?article=321569>

Opiskelijayrittäjyys. 2012. Viitattu 5.2.2013.
http://www.laurea.fi/fi/tutkimus_ja_kehitys/painoala_verkostot/Sivut/Opiskelijayritt%C3%A4jyys.aspx

Osku projektin esittely. 2010. Viitattu 5.5.2013.
<http://www.lamk.fi/osku/esittely/Sivut/default.aspx>

Osuuskunnan perustamistoimet ja vastuut. 2004. Viitattu 22.5.2013.
<http://www.yrittajat.fi/minustakoyrittaja/perustamistoimet/osuuskunta/>

Osuuskuntamallia käytännössä koulutuksessa soveltavia yhteisöjä. 2013. Viitattu 7.5.2013.
http://www.pellervo.fi/tietopankki/oposk_soveltajat.html

Osuuskuntayrittäjyys toimittajille. 2012. Viitattu 5.5.2013. <http://www.haaga-helia.fi/fi/courses/kj/jou4kj003.html>

Osuustoiminnan vuosi 2012. 2012. Viitattu 1.5.2012.
<http://www.pellervo.fi/osuustoiminnan-neuvottelukunta/2012/yk.html>

Repo T. 2007a. Mistä yleistymisen kiikastaa? Osuustoiminta 3/2007, kesäkuu. Viitattu 20.4.2013. http://www.pellervo.fi/otlehti/ot3_07/kiikastaa.htm

Repo T. 2007b. Osuuskunta sopii oppilaitoksiin. Osuustoiminta 3/2007, kesäkuu. Viitattu 5.5.2013 http://www.pellervo.fi/otlehti/ot3_07/osk_sopii.htm

Repo T. 2007c. Osuuskunta vakiintumassa ammattikorkeakouluihin. Osuustoiminta 3/2007, kesäkuu. Viitattu 20.4.2013. http://www.pellervo.fi/otlehti/ot3_07/vakiintumassa.htm

Sense-liikeideakilpailu. 2013. Viitattu 4.5.2013. <http://www.fuas.fi/Sense/Sivut/default.aspx>

Sinustako Tradenomi?. 2013. Viitattu 5.5.2013. <http://www.kamk.fi/fi/Hakijalle/AMK-tutkinto-nuoret/Tradenomi>

Spinno. 2013. Viitattu 30.4.2013. <http://spinno.fi/faq/>

Suomi tarvitsee yhteiskunnallista yritystoimintaa. 2013. Viitattu: 4.5.2013
<http://suomenkuvalehti.fi/blogit/eri-mielta/suomi-tarvitsee-yhteiskunnallista-yritystoimintaa>

Tietoa Laureasta 2013. Viitattu 5.2.2013 <http://www.laurea.fi/fi/tietoa-laureasta/Sivut/default.aspx>

Tiimiakatemia. 2013. Viitattu 23.4.2013 <http://www.tiimiakatemia.fi/etusivu/>

Toimittajaosuuskunta Tuuma. 2013. Viitattu 7.5.2013. <http://ttsk.com/ajankohtaista.html>

Troberg E. 2012. Osuuskunnat suomalaisten ammattikorkeakoulujen yrittäjyyskasvatuksen välineenä. Viitattu 1.5.2013. http://www.pellervo.fi/tietopankki/oposk_menetelmat.html

Tuoteväylä ammattikorkeakouluissa. 2013. Viitattu 6.5.2013.
<http://www.keksintosaatio.fi/fi/tuotev%C3%A4yl%C3%A4-ammattikorkeakouluissa>

Yhdessä yrittämään! 2010. Viitattu 5.5.2013. <http://www.yhteistoiminta.fi>

Älypuhelinsovelluksella Sense-liikeideakilpailun voittoon. 2013. Viitattu 4.5.2013.
<http://www.laurea.fi/fi/tiedotteet-ja-tapahtumat/Sivut/%C3%84lypuhelinsovelluksella->

[Sense-liikeideakilpailun-voittoon-%E2%80%93-Laurea-Otaniemen-joukkue-voitti-vuoden-2013-Sensen.aspx](#)

Kuvat

Kuva 1: Laurea Otaniemen työkalut opiskelijayrittäjyyden edistämiseen	27
---	----

Liitteet

Liite 1 Teemahaastattelun runko

Liite 1 Teemahaastattelun runko

Ohjaajille

Osuuskunnan haasteet ja hyödyt

- Miksi opiskelijan kannattaisi lähteä mukaan osuuskuntatoimintaan?
- Millaisia haasteita opiskelijaosuustoiminnassa on ohjaajan kannalta? Mitä opiskelijoilta on noussut esille?

Osuuskunnassa tarvittava tieto ja taito

- Millaista osaamista osuuskuntatoiminnassa tarvitaan?
  - Liiketoimintaosaamista?
- Mitä osaamista opettaja tarvitsisi osuustoiminnan apuna?
- Miksi valita yritysmuodoksi osuuskunta?

Laurean rooli osuustoiminnassa

- Miten konkreettisesti Laurea on tukenut osuuskunnan perustamisessa?
  - Miten Laurea voisi konkreettisesti tukea osuuskunnan perustamisessa?
- Miten Laurea on kannustanut opiskelijoita perustamaan osuuskuntaa?
  - Miten Laurea voisi kannustaa/auttaa opiskelijoita perustamaan osuuskunnan?
- Mikä on Laurean rooli osuuskuntatoiminnassa?
- Miten osuuskunnan perustaminen Laurea Otaniemessä edistää yrittäjyyttä?

Opiskelijoille

Osuuskunnan haasteet ja hyödyt

- Miksi pitäisi lähteä mukaan perustamaan osuuskuntaa?
- Millaisia haasteita osuuskuntatoiminnassa on ollut?

Osuuskunnassa tarvittava tieto ja taito

- Millaista osaamista osuuskuntatoiminnassa tarvitaan?
  - Liiketoimintaosaamista?
- Mistä tiedosta olisit ollut kiitollinen perustamisen alkuvaiheessa?

Laurean rooli osuustoiminnassa

- Miten konkreettisesti Laurea on tukenut osuuskunnan perustamisessa?
- Miten Laurea voisi konkreettisesti tukea osuuskunnan perustamisessa?
- Toivoisitko lisää tukea Laurealta? Minkälaista?
- Mistä idea osuuskunnan perustamiseen lähti?
- Miksi yritysmuotona on juuri osuuskunta?
- Miten osuuskunnan perustaminen Laurea Otaniemessä edistää yrittäjyyttä?